Nieuwsbrief Schaakacademie Apeldoorn 165 – 13 maart 2021

De nieuwsbrief bevat berichten over Schaakacademie Apeldoorn en divers schaaknieuws.
Redactie: Karel van Delft. Nieuwsbrieven staan op www.schaakacademieapeldoorn.nl.
Mail karel@kvdc.nl voor contact, nieuwstips alsook aan- en afmelden voor de nieuwsbrief.

Levidov bedacht 'het zeventiende schaakstuk' vanwege de tweede partij in de WK match Tarrasch – Lasker, 1908.
'Over de oorsprong van het begrip het zeventiende schaakstuk' is een verhaal van Karel van Delft met medewerking van GM Artur Joesoepov en IM Arthur van de Oudeweetering.

Inhoud

- Nieuwsbrief Schaakacademie Apeldoorn 165
- Les- en trainingsaanbod Schaakacademie Apeldoorn
- Schoolschaaklessen Schaakacademie Apeldoorn: tips om thuis te schaken
- Schaakschool Het Bolwerk: Zevende rij, ply, studie Lloyd, cheaten, spelen en analyseren
- Schaakles senioren: Sheets kopiëren, Stockfish zoekdiepte, ChessBase en simultaan
- Internationaal aandacht voor boek Chess For Educators: Bibliotheek Ohio en site Hongarije
- Jeugd Schaakstad Apeldoorn in online teamcompetities
- Jorrit Strik, schaaktalent met een ziek lichaam (2003-2020)
- Over de oorsprong van het begrip het zeventiende schaakstuk
- Uitspeelbare online minigames maken via Apronus-link
- Mat in vijf en antikritische zetten
- Quote GM Stelios Halkias: Just do it for love
- Divers nieuws
- Training
- Kalender en sites

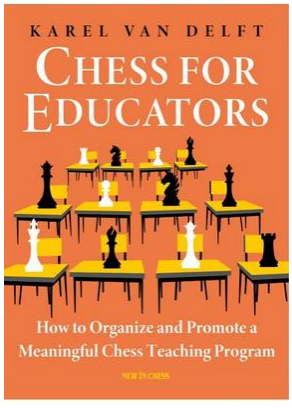

Nieuwsbrief Schaakacademie Apeldoorn 165

Deze gratis nieuwsbrief bevat berichten over Schaakacademie Apeldoorn, Apeldoorns en divers schaaknieuws. Veel nieuws betreft schaakeducatieve en psychologische onderwerpen. De nieuwsbrieven staan op www.schaakacademieapeldoorn.nl. Wie zich aanmeldt als abonnee (via karel@kvdc.nl) krijgt mails met een link naar de meest recente nieuwsbrief. Veel lezers leveren een bijdrage aan de nieuwsbrief. Er zijn zo'n 440 e-mail abonnees en een paar duizend contacten via social media, zoals FaceBook groepen Schaakpsychologie en Schaakacademie Apeldoorn. Ook delen clubs (Schaakstad Apeldoorn) en schakers de link naar de nieuwsbrieven op hun site en via social media.

Les- en trainingsaanbod Schaakacademie Apeldoorn - diverse activiteiten nu online

Schaakschool Het Bolwerk
Voor jeugd. Elke woensdagmiddag (behalve vakanties). Zie www.schaakacademieapeldoorn.nl/schaakschool-apeldoorn

Lessen onder schooltijd op scholen Info: www.schaakacademieapeldoorn.nl/schaaklessen-op-scholen

Schaakweek lessen en ouderbijeenkomsten
Zie www.schaakweek.nl

Naschoolse schaaklessen op basisscholen
Schaakleraar Karel van Delft geeft op Apeldoornse basisscholen na schooltijd cursussen van vijftien uur per half jaar.
De cursus kost 75 euro per leerling. Deelnemers krijgen het boekje 'Ik leer schaken' en app Chessmatec.
Info: www.schaakacademieapeldoorn.nl/schaaklessen-op-scholen.
= Basisschool Hertog van Gelreschool maandagmiddag 14 uur
= Basisschool Het Woudhuis maandagmiddag 15.30 uur
= Basisschool Berg en Bos school maandagmiddag 17 uur
= Basisschool Sint Victor school maandagavond 18.30 uur
= Basisschool De Zevensprong donderdagmiddag 14 uur
= Basisschool De Bouwhof + De Touwladder donderdagmiddag (locatie De Bouwhof) 16.30 uur. Tijdelijk niet.
= Basisschool De Eendracht vrijdagmiddag 15.00 uur (nieuwe serie start 8 januari 2029)

Cursussen senioren in Het Bolwerk
Lessen van 10.15-11.45 uur. Locatie Het Bolwerk, Ravelijn 55. De wekelijkse lessen duren anderhalf uur.
De cursussen kosten per semester (14 lesweken) 75 euro, inclusief koffie, het boekje 'Ik leer schaken' en app Chessmatec.
Info: www.schaakacademieapeldoorn.nl/seniorenschaak
Ook via Zoom privé trainingen mogelijk voor individuen en kleine groepjes.

Masterclasses: Info www.schaakacademieapeldoorn.nl/masterclasses (mogelijk binnenkort online)

Talenttraining: Info www.schaakacademieapeldoorn.nl/talenttraining Training individueel en groepjes, MSA-trainingen.

Schaaklessen voor mensen (volwassenen en jeugd) met autisme Info: www.schaken-en-autisme.nl

Privétrainingen Info: www.schaakacademieapeldoorn.nl/persoonlijke-training Volwassen en jeugd, ook duo's. Ook online.

Workshops en lezingen uitgesteld 't Paardje Made 'schaken en strategisch denken' en De Zeven Pionnen Epe.

Online compacte individuele cursus schaakpsychologie
De cursus bestaat uit twee uur Zoom-, telefoon- en/of emailcontact met psycholoog drs. Karel van Delft. In de training komen eigen vragen en vragen n.a.v. documentatie aan de orde. Documentatie omvat e-book 'Schaaktalent ontwikkelen' en 18 modulen training 'Schaaktalent' Info: www.schaakacademieapeldoorn.nl/online-training-schaakpsychologie

Boeken schaakpsychologie, lezingen
Previews boeken: www.schaaktalent.nl en www.chesstalent.com

Online coaching mentale training, ouders schaaktalenten, schaakdidactiek. Privé en in groepjes. Met documentatie. Informatie op aanvraag. In Nederlands en Engels.

Schaakacademie Apeldoorn en corona-regels
Bij lessen houden we rekening met corona en staat veiligheid voorop. Regels:
= Adviezen en maatregelen van de regering zijn leidend
= Gezond verstand gebruiken, eventueel aanvullende regels
= Vooraf en na les handen schoonmaken
= Ventilatie: deuren en ramen open
= 1,5 meter afstand tot leraar houden, volwassenen ook onderling
= Binnenruimtes mondkapjes
= Als je je ziek voelt, thuis blijven
Informatie NOC*NSF: https://nocnsf.nl/sportprotocol
KNSB: www.schaakbond.nl/nieuws/schaken-en-de-coronacrisis

Schoolschaaklessen Schaakacademie Apeldoorn: tips om thuis te schaken
Karel van Delft van Schaakacademie Apeldoorn geeft in Apeldoorn na schooltijd les op basisscholen.
De lessen bestaan uit:
Rondvraag, Tactiek (ChessMatec), Partijbespreking (via Lichess of op bord), Onderling partijen, Varia.
De lesseries op zeven scholen zijn nog niet mogelijk vanwege coronamaatregelen.

Mogelijkheden om zelf thuis te schaken: www.schaakacademieapeldoorn.nl/zelf-leren-schaken
Bijvoorbeeld gratis download boekje 'Ik leer schaken' en link naar film 'Lang leve de koningin'.

Als je vragen hebt, kun je altijd een mailtje naar Karel van Delft sturen: karel@kvdc.nl

Twitch uitzendingen en online activiteiten voor schoolschakers
Schaakacademie Apeldoorn verzorgt binnenkort wekelijks gratis uitzendingen via Twitch.
In de uitzendingen zijn lessen, quizen, gasten, toernooitjes en simultaans via Lichess.org en meer.
De uitzendingen zijn op donderdagavond van 18.30 tot 19.30 uur.
Alle leerlingen en andere geïnteresseerden zijn welkom bij uitzendingen en activiteiten.
Zo houden we contact en hebben kinderen extra mogelijkheden om te leren en zich te ontspannen.
Nadere informatie volgt. Zie ook www.schaakacademieapeldoorn.nl/streamen

www.schaakacademieapeldoorn.nl/zelf-leren-schaken

Polgar wint. Wit aan zet. https://www.chessgames.com/perl/chessgame?gid=1110795

Sla je met loper of paard? Wil je een paard of loper overhouden. Het verschil is dat je met een paard alle velden van het bord kunt bereiken. Met een loper alleen maar één kleur velden. Een loper is echter wel sneller over het hele bord.

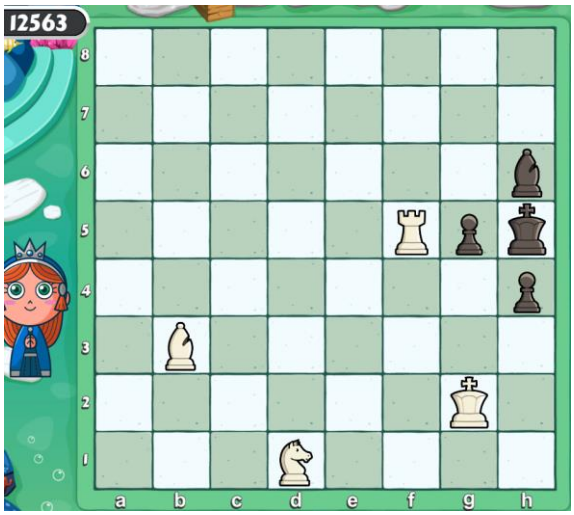

Wit aan zet. Mat in twee: eerst vluchtveld zwarte koning afpakken.

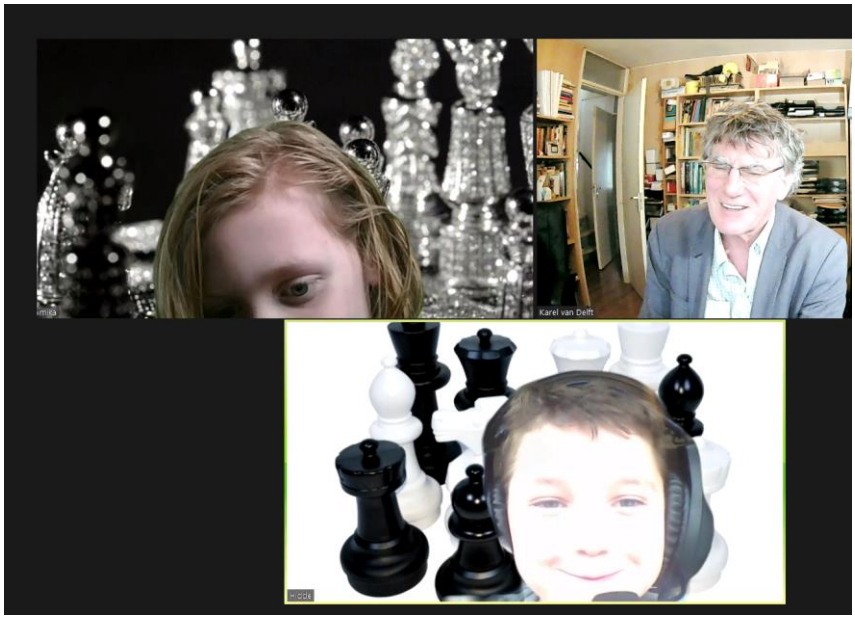

Duurste stukken van de wereld heeft Mika gevonden:
https://www.catawiki.nl/stories/2883-top-10-duurste-schaakspellen-in-de-wereld

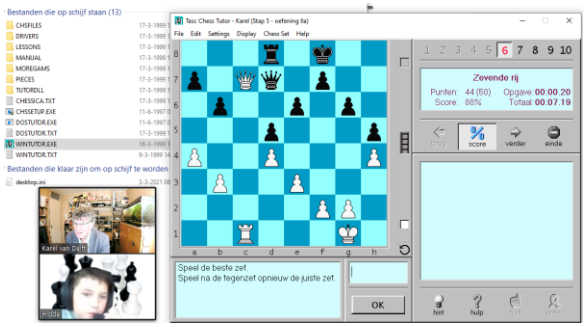

Zevende rij. Stap 5 cdrom.

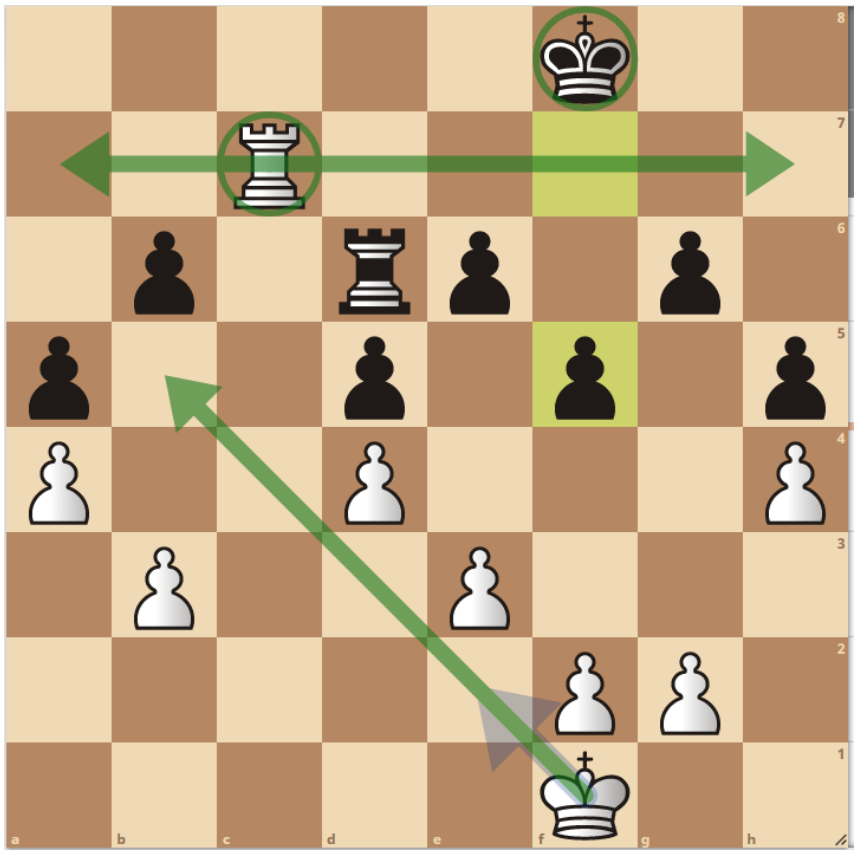

Stelling scannen via chessvision.ai, invoeren in Lichess en onderling uitspelen.
Toren beheerst zevende rij. Zwarte koning machteloos, witte koning komt in het spel.

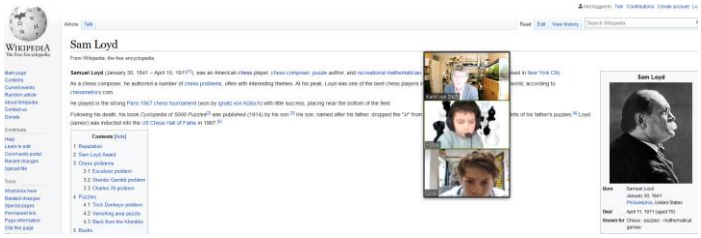

https://en.wikipedia.org/wiki/Sam_Loyd

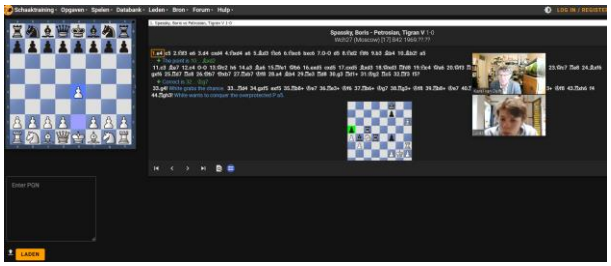

https://nl.chesstempo.com/pgn-viewer

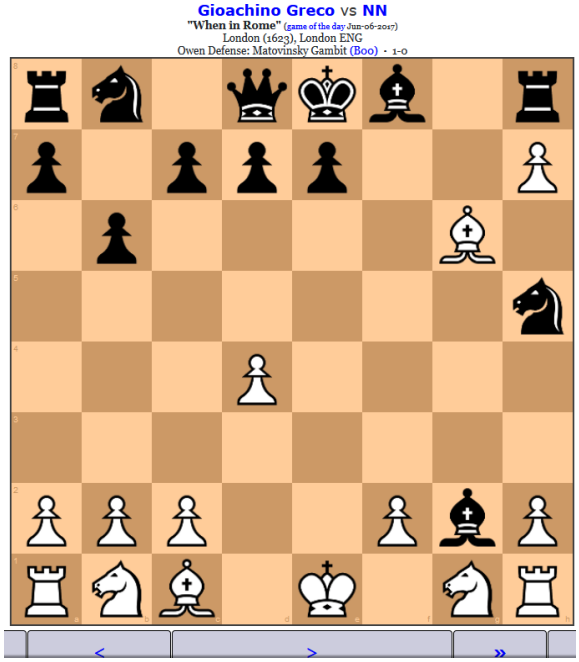

www.chessgames.com/perl/chessgame?gid=1243022

Greco partijen zoeken via Google: chessgames Greco. Bij een partij naar beneden scrollen:

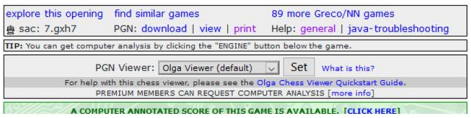

Kies hier 89 more Greco/NN games

Kies nu partijen met weinig zetten (moves), als je vooral tactische motieven wilt vinden.
Dat werkt uiteraard ook zo bij andere spelers in de Chessgames databank.

Samen zelf tegen Lichess gespeelde partij van Silvan besproken. Lichess slaat alle partijen op. Hidde was gasttrainer.

Schaakschool Het Bolwerk: Zevende rij, ply, studie Lloyd, cheaten, spelen en analyseren

De schaakschool is elke week van 13.30 tot 17.15 uur. De jongere kinderen komen wat eerder, de oudere wat later. Groepjes lopen in elkaar over. Lessen zijn workshopachtig.
Er zijn ook individuele lessen. Op dit moment zijn de meeste lessen online via Zoom.
Meer informatie over de schaakschool: www.schaakacademieapeldoorn.nl/schaakschool-apeldoorn
Als je vragen hebt, kun je mailen met Karel van Delft, karel@kvdc.nl
Groepjes B en C zijn online, A uitgesteld tot nader bericht.

Groep B lesverslag 10 maart

- Uitleg Zoom instellingen
- Rondvraag: Tip Mika site 10 duurste schaakspelen
- Tutor 1
- ChessMatec
- Partijen via Lichess spelen + analyse

Groep C lesverslag 10 maart

- Onderlinge partijen via Lichess en analyse
- Stap 5 CDrom zevende rij opgaven
- Nieuwsbrief
- Ply is halfzet
- Study Lloyd mat in vijf
- Chessvision.ai: soms bord gedraaid, dan ‘default’ kiezen, in Lichess teken + meer zoekdiepte
- https://chesstempo.com/pgn-viewer pgn bestand inlezen (ook met tekst)
- Databank nieuwsbrieven, zoeken op termen
- Cheaten: Schaakservers vergelijken onder meer rating met gespeelde zetten
- Zeven Greco partijen via www.chessgames.com

-

Rechtboven engine knop, naast evaluatie + in blauw kader: klik en Lichess rekent dieper.

Vuur in datacentre, daarom geen openingsboek beschikbaar.
https://france3-regions.francetvinfo.fr/grand-est/bas-rhin/strasbourg-0/strasbourg-gros-incendie-dans-un-data-center-du-port-du-rhin-pas-de-blesse-1990768.html

Schaakles senioren: Sheets kopiëren, Stockfish zoekdiepte, ChessBase en simultaan

Algemene informatie over lessen: www.schaakacademieapeldoorn.nl/seniorenschaak
Naast groepslessen zijn ook privélessen via Zoom mogelijk.

Lesverslag 7 van 11e serie 10 maart 2021 online

- Webinars KNSB https://schaken.nl/videos/opleidingen N.a.v. video Dolf Meijer over schaakvaardigheden aan leren zie ook interview met hem over mentale begeleiding in https://maxeuwe.nl/index.php/activiteit/columns/44-het-zeventiende-schaakstuk
- Sheets in een video kopiëren:
  Maak Word document aan, Start video en stop bij beeld dat je wilt kopiëren
  Klik tegelijk op windows button/shift/s, Selecteer schermdeel via groene button
  Ga naar Word bestand, plak via Ctrl V en sla op via Ctrl S
- Zoom: links boven scherm groen icoontje, klik, dan rechts radartje instellingen
- Zoom en KPN: af en toe host storing, bezoekers blijven dan wel online
- Nieuwsbrief items op thema selecteren
  - Google term + Schaakacademie Apeldoorn
  - Ga naar http://www.schaakacademieapeldoorn.nl/nieuwsbrieven
    Klik op overzicht inhoudsopgaven, In document Ctrl F en noteer nieuwsbrief nummers
    Ga naar nieuwsbrief overzicht en klik de links aan, Per nieuwsbrief Ctrl F
- Lichess: Stockfish is een engine, 23/23 duidt op zoekdiepte (in halfzetten), + geeft grotere zoekdiepte aan, scannen via chessvision.ai soms verkeerd bord (kies default)
- Artikel over oorsprong Het Zeventiende Schaakstuk: bronnen onderzoek o.a. archive.org
- Chess Movies: partij 56 (bekeken via ChessBase)
- Simultaan https://lichess.org/2pV1LjS9jL6j en partijanalyse

Mogelijk wordt het na corona weer wat drukker dan online.

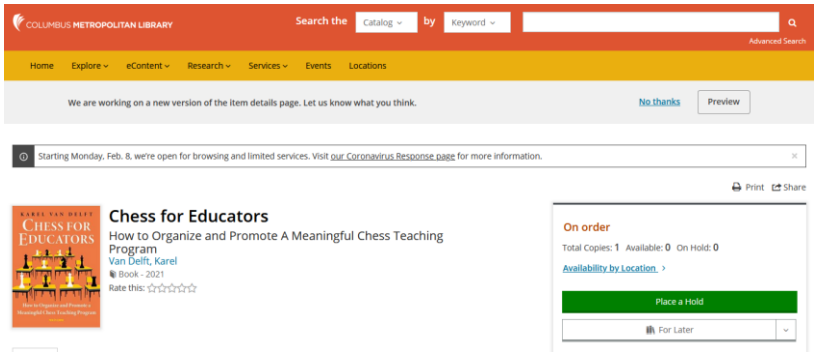

Bibliotheek Ohio USA. https://cml.bibliocommons.com/item/show/3440815105

Uitgebreid verhaal met foto's op Hongaarse site https://learningchess.net/blog

Internationaal aandacht voor boek Chess For Educators: Bibliotheek Ohio en site Hongarije

Er is internationaal veel aandacht voor het boek Chess For Educators. Zie Google. Uiteraard verkoopt uitgever New In Chess het boek. Verder wordt het door schaakboekhandels in veel landen verkocht. Het boek 'Schoolschaken' is verkrijgbaar via Karel van Delft. De Engelstalige uitgave is uitgebreider: meer special needs groepen, kwalitatief onderzoek, items in het Alfabet en een uitgebreide intro.

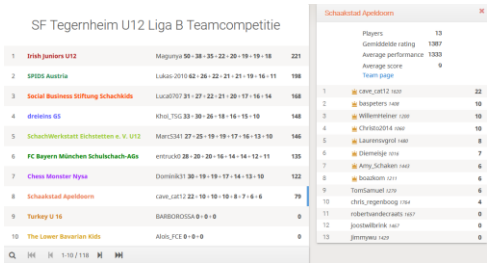

https://lichess.org/tournament/WP8AxQX3

Jeugd Schaakstad Apeldoorn in online teamcompetities

De Apeldoornse jeugd werd achtste donderdag 11 maart i de SF Tergernheim U12 Liga B Teamcompetitie. Er deden acht Apeldoornse jeugdspelers mee. Alle uitslagen en partijen zijn te vinden via https://lichess.org/tournament/WP8AxQX3
De volwassenen speelden in de GC XXL Teamcompetitie: https://lichess.org/tournament/CdQq9iXF

De jeugd t/m 18 jaar speelde zaterdag 13 maart weer mee in de wekelijkse Nederlandse Jeugdclubs - Teamcompetitie. Het team werd vijfde. Dit Dat een battle van 17 Nederlandse jeugdteams. Het speeltempo is 7 minuten +3 seconden extra per zet. Zie https://lichess.org/tournament/cpVc05Oo

adidas
life
HAPPY

TATA STEEL
CHESS
TOURNAMENT
TATA STEEL

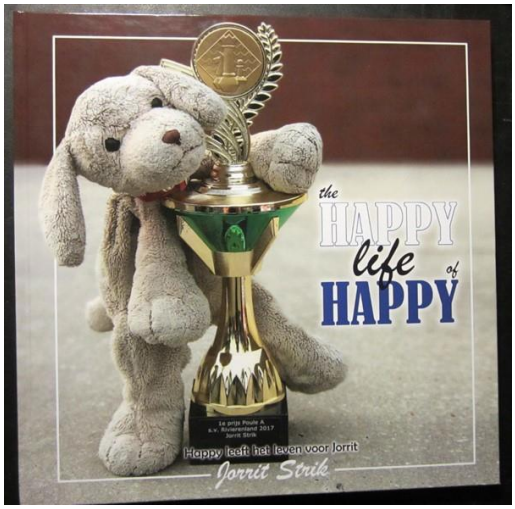
the HAPPY life of HAPPY
Happy leeft het leven voor Jorrit
Jorrit Strik

Dit verhaal is geschreven door Ron Strik, vader van Jorrit Strik. Eerdere verhalen over Jorrit zijn verschenen in nieuwsbrief 61 van Schaakacademie Apeldoorn (presentatie van zijn boek 'the HAPPY life of HAPPY') en nieuwsbrief 67 (bezoek aan Tata Steel toernooi). Jorrit is te zien in een video tijdens het Max Euwe Centrum pleinfestival in 2013: minuut 0.22 simultaan tegen GM Loek van Wely en minuut 2.02 bij boekenstalletje, https://www.youtube.com/watch?v=XGMPlJHu-0c

Jorrit Strik, schaaktalent met een ziek lichaam (2003-2020)

In het onlangs verschenen boek 'Chess for educators' van Karel van Delft, wordt uitgelegd dat kinderen al jong met schaken kunnen beginnen, als ze interesse tonen in het spel. Ze kunnen een schaakbord zien, anderen zien schaken, of ze zien een boek met interessante plaatjes. Het blijkt dat het brein bij kinderen rondom het zesde levensjaar zover is ontwikkeld dat het schaakspel ook daadwerkelijk begrepen kan worden. Zo ongeveer was het ook bij Jorrit Strik.

Jorrit ging met zijn ouders en grote zus op vakantie in het Colombinehuis, een vakantieverblijf voor zieke en gehandicapte kinderen. En daar stond een mooi schaakspel. Jorrit was geïnteresseerd en zijn vader leerde hem de basisregels. Jorrit had een maag-darmziekte waardoor hij niet kon eten of drinken. Hij leefde op parenterale voeding, oftewel voeding die rechtstreeks in het bloed werd opgenomen. En hoewel er op zijn zesde ook klassiek autisme werd gediagnosticeerd, was Jorrit niet verstandelijk beperkt. Integendeel. In de zomer van 2010, Jorrit was net zeven jaar, brak hij zijn arm, maar werd hij ook lid van de Schaak Vereniging Rivierenland.

Iedere dag oefenen met zijn vader, iedere week naar de club. Hij werd daardoor in 2012 al beloond met een ereplaats in de interne competitie. De jeugdleider maakte Jorrit attent op de Grand Prix-toernooien van de SGS. En zo toog Jorrit op 24 november 2012 naar zijn eerste toernooi bij En Passant. Er moest van tevoren eerst gecommuniceerd worden met de organisatie, want Jorrit verplaatst zich met een rolstoel, heeft autisme, en er was wat uitleg over zijn ziekte en continu aangekoppeld zijn aan een infuus. Het werd een succes! Niet sportief gezien, want hij won slechts 1 partij, maar hij kreeg van de organisatie al voor aanvang van het toernooi een aanmoedigingstrofee. En Jorrit vindt het super om de hele tijd bezig te zijn met schaken. Om hem extra schaakbagage mee

te geven komt er ook wekelijks een leraar aan huis, PieterJan Mellegers, die een schaakschool heeft en hem extra helpt.
Inmiddels speelt hij ook mee in de externe competitie. Zijn ziekte speelt hem echter vaak parten. Zo dient de schaakmeester ook naar het AMC te komen als Jorrit weer eens opgenomen is. En wedstrijden of toernooien moeten afgezegd of afgebroken worden als het door hoofdpijn of andere lichamelijk problemen echt niet gaat. Maar op 20 april 2013 is het feest in Hoogland. Een dag eerder was hij daar om een competitiewedstrijd te spelen, maar haakte af door een enorme hoofdpijnaanval. De eerste partij van de GP verliest hij, maar daarna wint hij zes partijen achter elkaar en wordt eerste in zijn groep. En dan wordt hij ook nog eens clubkampioen in 2013. Er zouden nog vele ereplaatsen volgen.

Jorrit houdt van uitdagingen. Bij het Max Euwe Pleinfestival neemt hij het op tegen Loek van Wely en bij het open NK in Dieren speelt hij een simultaan tegen Erwin L'Ami. In 2014 speelt hij mee voor het PJK, maar hoofdpijn en ander lichamelijk ongemak zorgt er voor dat er geen enkele partij gewonnen kan worden op de eerste dag. Hij revancheert zich op de tweede dag met twee overwinningen uit drie. En twee weken later volgt een nieuwe overwinning in Baarn. Met het D-team wordt hij tweede in de competitie.
Waar hij qua schaken successen kent, gaat het met zijn gezondheid steeds slechter. De buikpijnen zijn steeds erger en hij wordt steeds gevoeliger voor onrust en prikkels. Hij moet stoppen met school en wordt burn-out verklaard. Uiteindelijk wordt ook besloten om zijn dikke darm te verwijderen, om de buikpijn onder controle te krijgen. Het zorgt voor een grote aanslag op zijn toch al niet fitte lijf. Heel langzaam herstelt hij. Grand Prix-toernooien zijn leuk, maar ook erg vermoeiend. Een jaar later, in oktober 2016, keert het tij. Hij wint in Elst het IJSCO- toernooi en krijgt weer wat zelfvertrouwen. Grootmeester worden is misschien een te grote missie. Zijn doel is nu om nog een keer clubkampioen te worden. En dat lukt! Deze kampioenstrofee van 2017 zal de omslag sieren van het boek dat hij in 2017 maakt. Een fotoboek waarin de hoofdrol is weggelegd voor zijn knuffel, die het leven van Jorrit laat zien. Wat hij graag doet, wat hij (met name medisch) moet ondergaan, en wat hij niet (meer) kan. Het boek trekt zelfs landelijke aandacht in de pers.

De Grand Prix-toernooien worden nauwelijks meer bezocht. Ze zijn lang dus erg vermoeiend. De bedenktijd is te kort en als het initiatief van de Super GP wordt geïntroduceerd, zijn deze niet voor hem toegankelijk omdat zijn rating te laag blijft. Gelukkig organiseert SV Magnus Leidse Rijn naast de GP ook een vierkamp voor oudere kinderen. En zijn nieuwe docent Karel van Delft begint met zijn zoon Merijn de MSA-middagen (Match, Simultaan, Analyse). Maar het belangrijkste is dat Jorrit kan doorstromen naar de volwassenen van SV Rivierenland. Nu kan hij echt langere partijen spelen, tegen sterke tegenstanders. Al is er wel een nadeel; de partij begint pas om 20.15 uur. Dat lijkt niet zo laat maar zijn energie laat altijd te wensen over. Dus als hij gaat schaken is hij eigenlijk al uitgeput. Toch lukt het hem regelmatig om goed tegenpartij te geven aan deze clubschakers en lukt het hem ook een aantal partijen op zijn naam te schrijven.
Opgeven is nooit een optie. Hij blijft zoveel mogelijk komen, tussen alle operaties en ziekenhuisopnames door. Zijn lijf is echter zijn grootste tegenstander. Zijn blaas geeft steeds meer problemen. En dwanghandelingen en tics zorgen ervoor dat Jorrits lichaam steeds verder vermoeid raakt. Dagelijkse schaakoefeningen zijn al lang niet meer mogelijk. En het schaakseizoen 2019 wordt niet meer gestart. De wil is er wel, de kracht niet meer.

Er is nog één opleving, in het ziekenhuis, een paar dagen voor zijn overlijden. Hij oefent weer, hij speelt vier partijen achter elkaar op chess.com, wint ze allemaal. En als hij op vrijdag thuiskomt is een schaakpartij een onderdeel van de feestdag.
Op zondag dertien september 2020, kwam er een einde aan zijn lijden.
Tien jaar lang beleefde hij de mooiste schaakavonturen.
Schaken zorgde voor zijn zelfvertrouwen.
Schaken zorgde ervoor dat hij trots kon zijn op zichzelf.
Schaken zorgde voor sociaal contacten.
Hierbij wil ik dank zeggen aan Karel van Delft, Jeroen Brandsma, SV Rivierenland, PieterJan Mellegers en verder iedereen, die Jorrit op welke manier dan ook heeft geholpen tijdens zijn schaakcarrière.
De mooie herinneringen blijven.

Over de oorsprong van het begrip het zeventiende schaakstuk
door Karel van Delft met bijdragen van GM Artur Joesoepov en IM Arthur van de Oudeweetering.

GM Artur Joesoepov (links) en IM Arthur van de Oudeweetering (Apeldoorn 2018), Karel van Delft (Wijk aan Zee 2016).

In het verleden las ik ergens over ‘het zeventiende schaakstuk’, als een citaat toegeschreven aan wereldkampioen schaken Emanuel Lasker. De term verwijst naar psychologische aspecten tijdens een schaakpartij.

Om dat ik de term toepasselijk vind, gebruikte ik het. Maar ik vergat de bron. Door een vraag van de Indiase journaliste – psychologe - schaaktrainster Shilpa Mehra (www.blackandwhiteindia.com) besloot ik de bron van de term na te gaan. Mijn herinnering bleek verkeerd te zijn. De term houdt verband met Lasker, maar hij heeft het kennelijk niet bedacht.

Googelen op ‘seventeenth chess piece’ in het Engels: geen resultaat.
In het Nederlands: Ik vond alleen verwijzingen naar Karel van Delft, dat schoot niet op.

Ik gebruikte de term als titel voor een boek dat ik in eigen beheer uitgaf (KVDC) en een artikel op de site van het Max Euwe Centrum.

http://www.schaaktalent.nl/index.php/boek-het-zeventiende-schaakstuk

Met een literatuurlijst:

www.schaaktalent.nl/documenten/Literatuurlijst%20boek%20Het%20zeventiende%20schaakstuk.pdf

Artikel op de site van het Max Euwe Centrum:

https://maxeuwe.nl/index.php/activiteit/columns/44-het-zeventiende-schaakstuk

Ik herinnerde dat ik een zin met 'het zeventiende schaakstuk' had gelezen in een Duits boek van Dr. Reinhard Munzert. Dat keek ik na en ik vond het op pagina 180. 'Siebzehnte Figur' betekent zeventiende schaakstuk. Het is een term van Lewidow.

Munzert is overigens ook de auteur van het boek 'Schachpsychologie'.
Dit boek heeft GM Paul van der Sterren gebruikt bij mentale zelftraining om GM te worden.
Zelf heb ik een beknopte vertaalde samenvatting gebruikt bij een afstudeerproject bij de UVA (1992) om meesters en grootmeesters te interviewen over mentale training en leerprocessen.

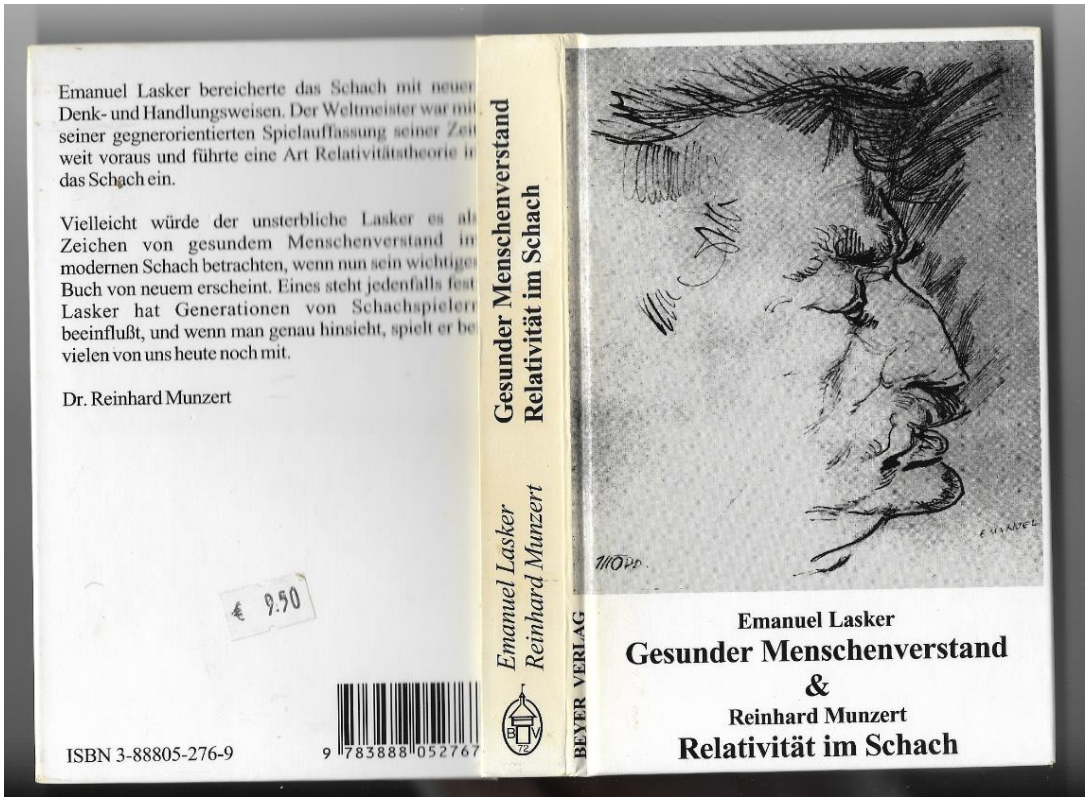

Die entscheidende 17. Figur

Lasker hingegen spielte nicht nur gegen die Figuren des Kontrahenten, sondern auch - und manchmal besonders - gegen dessen Persönlichkeit und Psyche. „Er erkannte als erster die untrennbare Einheit zwischen den Schachfiguren und dem Menschen, der sie lenkt" (Linder & Linder 1991, S. 54).

Zu einem Wettkampf zwischen Lasker und Tarrasch bemerkt Lewidow: „Es kann der Eindruck entstehen, daß Tarrasch einfach schlecht gespielt hat. Das ist falsch. Er hat gut gespielt, aber mit seinen 16 Figuren gegen 16 Figuren des Gegners. Lasker hingegen hat außerdem noch gegen die siebzehnte 'Figur' gespielt - und zwar vor allem gegen sie, nämlich gegen Tarrasch selbst. Darin liegt auch seine gefährlichste Waffe - die psychologische Methode" (zit. nach Stolze o.J. S. 46).

Dus: Wie is Lewidow? Google helpt:

Emanuel Lasker - Neues von unserem Titelhelden

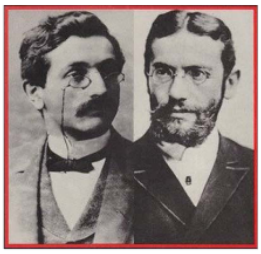

Nach Laskers überdeutlichem Sieg gegen Marshall lief alles auf ein Duell zwischen ihm und Tarrasch hinaus. 1908 war es dem Deutschen Schachbund schließlich gelungen, Laskers finanzielle Forderungen zu erfüllen und den Kampf in Düsseldorf und München auszutragen.
Da die beiden Kontrahenten über die Jahre eine nicht nur sportliche Rivalität aufgebaut hatten, sollte es am Vorabend des Matches eine Versöhnung in Laskers Hotelzimmer geben. Tarrasch zeigte sich dabei aber recht wenig entgegenkommend und machte deutlich, dass er überzeugt davon war, zu gewinnen. Es sollte jedoch anders kommen: Schon nach vier Partien lag der praktizierende Arzt, welcher seine ganze freie Zeit ins Schach investierte, mit 1:3 zurück. Die Ursache dafür schob der in Bayern lebende Siegbert Tarrasch auf das Düsseldorfer Klima. Doch auch in München fasste er nicht Fuß. Laskers psychologische Spielweise zeigte deutlich Erfolg, er hatte die Schwächen seines Gegners genau analysiert und bezwang ihn mit 8:3. Emanuel Lasker griff dabei bewusst auf kombinatorische Verwicklungen zu, die Mängel in Tarraschs Spiel offen legten. Zu diesem Thema schrieb Lewidow in einer autobiographischen Abhandlung über Lasker: „Es kann der Eindruck entstehen, daß Tarrasch einfach schlecht gespielt hat. Das ist falsch. Er hat gut gespielt, aber mit seinen 16 Figuren gegen 16 Figuren des Gegners. Lasker hingegen hat außerdem noch gegen die siebzehnte „Figur" gespielt – und zwar vor allem gegen sie, nämlich gegen Tarrasch selbst. Darin liegt auch seine gefährlichste Waffe – die psychologische Methode."
Das Selbstbewusstsein des „Praeceptor germaniae" (=Lehrmeister Deutschlands), wie Tarrasch ehrfurchtsvoll genannt wurde, war durch die Niederlage gegen Lasker stark erschüttert. Er hatte zukünftig kaum mehr nennenswerten Erfolg in großen Turnieren. Eine Chance zur Revanche gegen Lasker 1916 in Berlin konnte er nicht nutzen und erlebte erneut eine tiefe Enttäuschung. Wenn der Kampf dieser beiden großen deutschen Meister zehn oder fünfzehn Jahre früher stattgefunden hätte, wäre er wahrscheinlich deutlich spannender und ausgeglichener abgelaufen. Tarrasch, der zum Zeitpunkt des Wettkampfs 42 Jahre alt war, hatte seine stärkste Phase wohl im ausgehenden 19. Jahrhundert. Nun, am Anfang des 20. Jahrhunderts, hatte er seinen schachlichen Zenit überschritten.
Heute betrachten wir die 4. Partie des Wettkampfs zwischen Lasker und Tarrasch, kommentiert von Emanuel Lasker selbst:

Tarrasch, Siegbert - Lasker, Emanuel, Düsseldorf 1908, Runde 4
(aus: Stolze, Raymund (Hrsg.): Umkämpfte Krone - Die Duelle der Schachweltmeister von Steinitz bis Kasparow, Leipzig 1986.)

Falls darauf 19.Sf5, so 19...Kh7 **18.f4** *Nimmt dem schwarzen Turm einige Felder, schwächt jedoch den Bauern auf e4 und blockiert die f-Linie für die weißen Türme* **18...Df6 19.Df3 Te8** *Eine sichere Fortsetzung bestand in 19...a5. Doch die Turmstellung auf c5 ist noch nicht gefährdet.* **20.c3 a5 21.b3 a4 22.b4 Tc4 23.g3** *Weiß deckt den Bauern f4 in Erwartung der befreienden Vorstöße ...c5 oder ...d5*

https://www.deutsche-schachjugend.de/fileadmin/DEM2018/Zeitungen/Ausgabe05_18.pdf **pagina 4**

Dit is een link naar het online magazine 'Deutsche Schachjugend' (2018, nummer 5).
Google translate helpt dit te vertalen.
Hier blijkt waar Munzert in de vorige illustratie het citaat van Lewidow vandaan haalt:
Stolze, Raymund (Hrsg.): Umkämpfte Krone - Die Duelle der Schachweltmeister von Steinitz bis Kasparow, Leipzig 1986.)
De tekst uit het magazine is kennelijk over genomen uit het boek van Stolze. Bij onderzoek naar Russische bronnen blijkt later dat Stolze zijn tekst letterlijk uit het boek van Lewidow over Lasker en Steinitz heeft overgenomen.

De partijen van de WK-match Tarrasch – Lasker:
https://www.chessgames.com/perl/chess.pl?tid=54099

Lasker vs Tarrasch 1908
Düsseldorf / Munich

Siegbert Tarrasch was born in Breslau, Prussia (now Wrocław, Poland) in 1862. In the late 1880s, he established himself as one of the strongest players in the world with several tournament successes.[1] After Tarrasch's first place in Manchester (1890),[2] the Havana Chess Club proposed a match against world champion Wilhelm Steinitz.[3] A practicing physician, Tarrasch declined as he couldn't devote that much time to chess.[3] Besides his successful chess career, he is also famous for propagating and deepening chess, which earned him the nickname "praeceptor germaniae" (lat. teacher of Germany).[4] In 1906, world champion Emanuel Lasker singled out Tarrasch and Geza Maroczy as worthy contenders for the world championship, and said "Dr. Tarrasch's strength or weakness, if one likes - is his pronounced amour propre [fr. self-love]. Without it he would have been a very mediocre chess player; gifted to an abnormal degree, he has become a giant."[5]

Tekst bij de partijen op Chessgames site.

De partijen zijn ook terug te vinden in de ChessBase database.

Ik zocht verder op Lewidow (naam in het Duits) en ik vond:
https://www.delpher.nl/nl/boeken/view?identifier=MMKB06:000006737:00165&query=Lewidow&coll=boeken&rowid=1
https://www.delpher.nl/nl/boeken/results?query=Lewidow&page=1&coll=boeken
Dit verwijst naar een bekende collectie schaakboeken in Nederland: de dr. M. Niemeijer verzameling, nu onderdeel van de Koninklijke Bibliotheek.

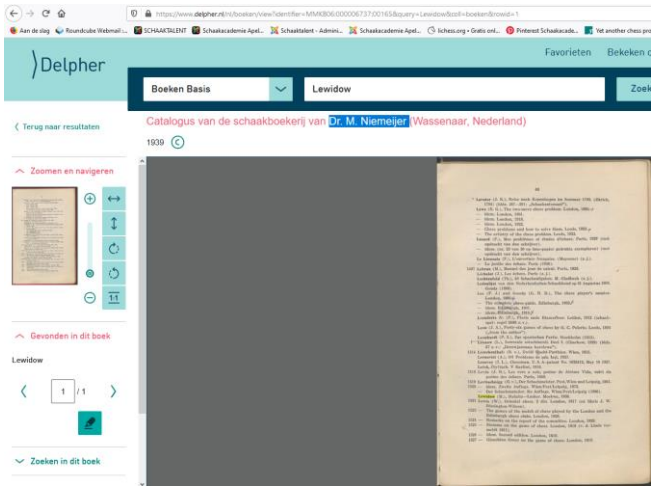

Hier is de naam Lewidow gerelateerd aan een boek uit 1936 over Steinitz en Lasker.

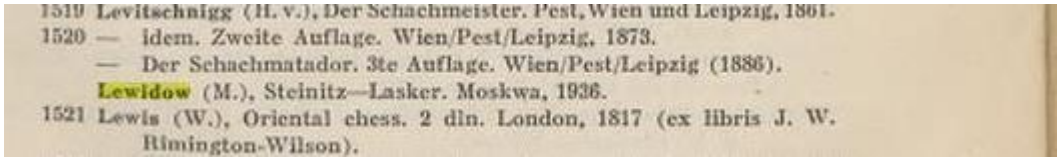

Verder zoekend vond ik dat de naam in het Engels geschreven wordt als Levidow.
https://www.ebay.com/itm/Chess-Steinitz-Lasker-by-Levidow-book-1936-/184565782886

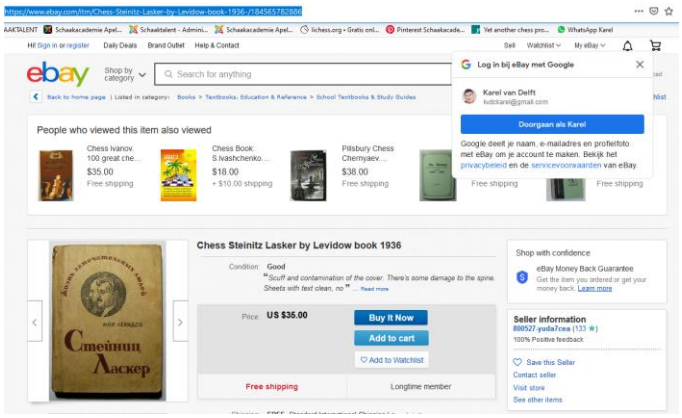

Andere bron:
https://www.ebay.com/itm/Russian-Chess-Book-Mih-Levidov-Steinitz-Lasker-1936-/223987775495

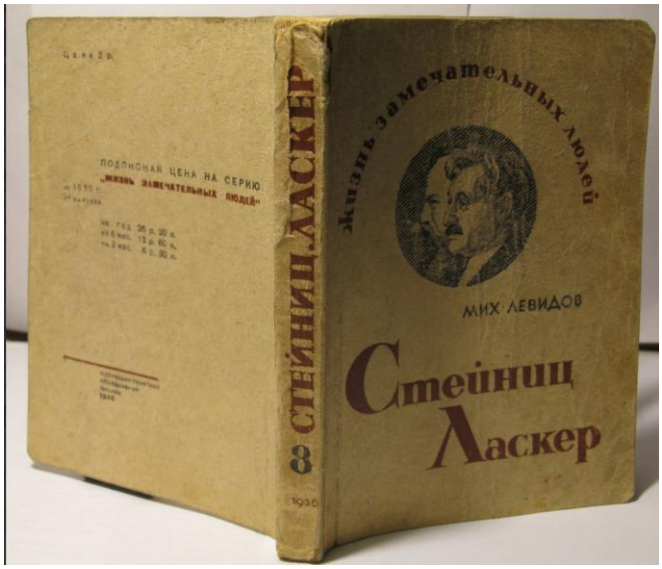

Nu lees dat Mihail de voornaam van Levidov is. Je kunt door het boek heen bladeren via de link:
https://www.booklooker.de/B%C3%BCcher/Steinitz-Lasker+Schach-1936-Levidov-Michail-Steinitz-Lasker-Ein-Seltenes-sowjetisches-Buch/id/A02l5opH01ZZl
Klik op de kaft van het boek en dan op pijlen links en rechts in het scherm.

Chess Steinitz Lasker by Levidow book 1936 | eBay Deze pagina vertalen
https://www.ebay.com/itm/Chess-Steinitz-Lasker-by-Levidow-book-1936...
This **book** presents biographical novels about two great **chess** players: Wilhelm **Steinitz** and Emanuel **Lasker**. To show in the **chess** player of the person, to show in this person of the thinker, the artist, the...

https://www.ebay.com/itm/Chess-Steinitz-Lasker-by-Levidow-book-1936-/184565782886

Ik keek op de site Chess Notes van Edward Winter.
https://en.wikipedia.org/wiki/Edward_Winter_(chess_historian)
https://www.chesshistory.com/winter/index.html
https://www.chesshistory.com/winter/archives.html

Daar vond ik:

5517. Tarrasch's explanations

Regarding pages 111-112 of Tarrasch's book on his 1908 world championship match, *Der Schachwettkampf Lasker-Tarrasch* (Leipzig, 1908), Scott Thomson (New York) writes:

> *'Tarrasch states that he planned to play a training match with a chess master, but that at the last moment the master failed to show up, thus depriving Tarrasch of needed practice and contributing to his very poor start to the match. Tarrasch is quite bitter about what he sees as a betrayal. Do you know the identity of this master?'*

This matter was touched on by Emanuel Lasker in the *New York Evening Post* of 24 October 1908:

> 'First, Tarrasch wrote that Düsseldorf has an ocean climate, that the sea winds upset him; then, that at the commencement of the match, he had not had his full force, because both Schlechter and Rubinstein failed, as they had promised, to practise with him; then, that I was lucky.'

See C.N. 1688 (on pages 188-189 of *Chess Explorations*), as well as page 325 of *Siegbert Tarrasch Leben und Werk* by Wolfgang Kamm (Unterhaching, 2004).

The photograph below is the frontispiece to *The Championship Match: Lasker v Tarrasch* by L. Hoffer (London, 1908):

Emanuel Lasker and Siegbert Tarrasch

https://www.chesshistory.com/winter/winter45.html Note 5517 en 5532.
Hier verwijst de tekst naar een sneer die Lasker uitdeelt over excuses die Tarrasch aanvoert voor zijn verlies van de match.
Ook is daar de naamvariant 'Mikhail Levidov': https://www.librarything.nl/author/mikhaillevidov

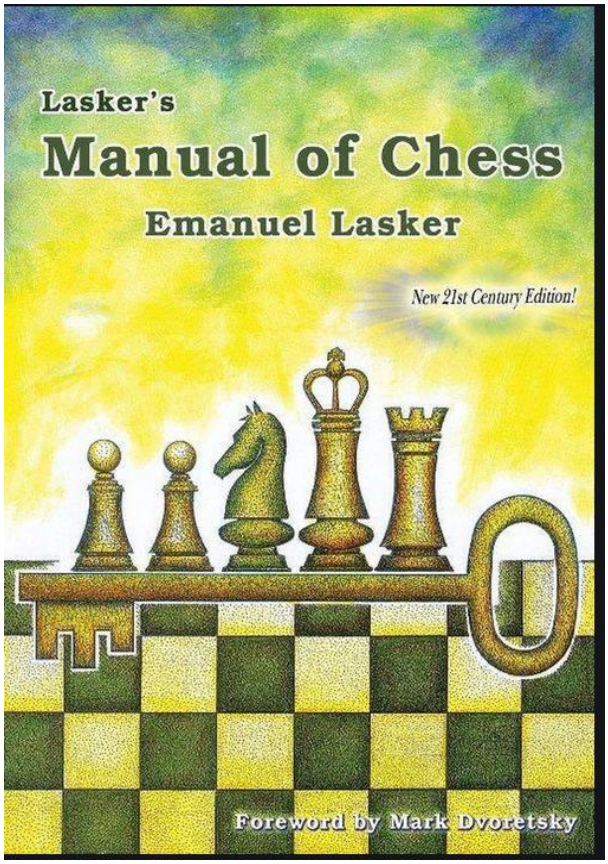

Ook keek ik naar het boek ‘Lasker’s Manual of Chess’.
Het bevat een mooi voorwoord van Mark Dvoretsky. In het bijzonder waar hij verwijst naar wat Lasker schreef over het belang van het gebruik van methoden.
De term ‘het zeventiende schaakstuk’ kon ik hier niet vinden. Op pagina 202 spreekt Lasker over gebruik van ‘bluf’ en op diverse plekken bespreekt hij aspecten van informatieverwerking.

Maar misschien kunnen Russische bronnen meer informatie opleveren.
Daartoe nam ik contact op met GM Artur Joesoepov en IM Arthur van de Oudeweetering. Beiden spelen bij Schaakstad Apeldoorn en zijn betrokken bij activiteiten van Schaakacademie Apeldoorn.

Hier onder staan vertalingen in kadertjes.
Engels en Duits: Karel van Delft
Russisch: Google Translate (met correcties van Arthur van de Oudeweetering)

Artur Joesoepov:

Obviously a very interesting person. I found something in Wikipedia:

Duidelijk een erg interessante persoon. Ik vond iets in Wikipedia:

Левидов, Михаил Юльевич

Levidov, Mikhail Yulievich

You can find an article about him

Je kunt een artikel over hem vinden

https://ru.wikipedia.org/wiki/Левидов,_Михаил_Юльевич

Ingekorte vertaling van tekst link:
Mikhail Yulievich Levidov (echte naam Levit; 12 (24) februari 1891 [1], Moskou - 5 mei 1942) - Russische Sovjetschrijver, toneelschrijver en journalist.
Biografie:
In 1907 studeerde hij af aan het gymnasium in Bakoe, in 1911 - de rechtenfaculteit van de Kharkov Universiteit.
Gepubliceerd sinds 1914, ook in de Gorky "Chronicle".
Vanaf de eerste dagen van de Oktoberrevolutie begon hij te werken in de Sovjetpers. In 1918-1920 had hij de leiding over de buitenlandse afdeling van ROSTA en de persafdeling van het Volkscommissariaat van Buitenlandse Zaken. Als correspondent reisde hij herhaaldelijk naar het buitenland (Reval (nu Tallinn), Londen, Den Haag, Berlijn). Hij leverde een literaire bijdrage aan het tijdschrift Ekran.
Hij verscheen als politiek feuilletonist in de kranten Pravda, Trud, Rabochaya Gazeta, Leningradskaya Pravda, publiceerde artikelen over cultuur, literatuur en theater in tijdschriften, doceerde literatuur aan het eerste instituut voor journalistiek. Samengewerkt met het avant-garde tijdschrift LEF (Left Front of Art). Schepper van de theorie van "georganiseerde vereenvoudiging van cultuur".
Hij stond bekend om zijn humor - vandaar de bijnaam "Sovjet Bernard Shaw".
In juni 1941 werd hij gearresteerd "wegens spionage ten gunste van Groot-Brittannië". Hij werd neergeschoten op 5 mei 1942, postuum gerehabiliteerd.
Familie: Er worden diverse familieleden genoemd.
Essays:
De dictatuur van kleinigheden. M.-Pg., Abyss, 1923.
Alles over Engeland (1924)
Over de geschiedenis van de geallieerde interventie in Rusland. Deel 1.L., Surf, 1925, 6000 exemplaren.
Sprekers van oktober. Kharkov, 1925.
Grote staten van de wereld (1925)
Wiens hand? (moord op Nette). Guise, 1926.
Kijkend naar het westen. Ed. Moscow Society of Writers. (1927)
Simple Truths (1927)
Steinitz. Lasker (1936) - in de serie ZhZL
Reizend naar verre landen, gedachten en gevoelens van Jonathan Swift, eerst een ontdekkingsreiziger en vervolgens een krijger in verschillende veldslagen. - M., Sovjet-schrijver, 1939. - 402 p., Schietgalerij. 10.000 exemplaren Reprints - 1964, 1986 2008 (uitgeverij Vagrius)
Hoe het boek tot stand kwam (1940)

Artur verwijst naar een Russisch boekplatform dat het boek van Levidov over Steinitz en Lasker beschrijft. Dit boekplatform verwijst weer naar online winkel www.ozon.ru
Zie https://www.livelib.ru/book/1000378599-stejnits-lasker-levidov

Стейниц. Ласкер

Левидов

5 Оценить

1 ПРОЧИТАЛ 4 ПЛАНИРУЮТ 1 РЕЦЕНЗИЯ

Verkorte vertaling boekbeschrijving:
Steinitz. Lasker
Dit boek was een van de eerste in de legendarische Life of Remarkable People-serie. De auteur Mikhail Levidov was niet alleen een schaakliefhebber en -kenner, maar ook een schrijver in de hoogste zin van het woord. Het boek zal niet alleen interessant zijn voor schaakamateurs, maar ook voor iedereen die geïnteresseerd is in authentieke literatuur die vertelt over uitmuntende persoonlijkheden die zich hebben toegelegd op het dienen van hoge kunst. In zekere zin is dit een boek over strijd, het vermogen om gestelde doelen te bereiken, zichzelf te overwinnen en moeilijke levensomstandigheden.

I found the 17th piece in the book of Lewidov "Steinitz. Lasker." Here is it in russian:

Ik vond het 17de stuk in het boek van Lewidov ‘Steinitz. Lasker.’ Hier is de Russische tekst:

Может создаться впечатление от этого беглого рассказа, что Тарраш просто плохо играл. Это неверно. Играл он хорошо — но своими 16 фигурами против 16 фигур противника; Ласкер же, кроме того, играл и против семнадцатой фигуры и, главным образом, против нее, — против фигуры самого Тарраша. В этом и заключается его опаснейшее оружие — «психологический метод».
И вот поэтому, не поняв этого метода, опять не хотели верить победе Ласкера. Опять говорили, что Тарраш играл значительно ниже своей силы. Не хотели, вернее, еще не могли понять: в том-то и заключается исключительная сила Ласкера, что он как бы вынуждает противника к плохой игре. В дальнейшем это поняли — и нужно отдать ему справедливость — понял и сам Тарраш.

Zie ook
https://libking.ru/books/nonf-/nonf-biography/351066-mihail-levidov-steynits-lasker.html#book
Hier is het hele boek online te vinden (onder aan eerste pagina doorklikken).

Uit dit vluchtige verhaal zou je de indruk kunnen krijgen dat Tarrasch gewoon slecht speelde. Dit is niet waar. Hij speelde goed - maar met zijn 16 stukken tegen de 16 stukken van de tegenstander; Lasker speelde bovendien tegen het zeventiende schaakstuk en vooral tegen de persoon van Tarrasch zelf. Dit is zijn gevaarlijkste wapen - de "psychologische methode".
En daarom, die deze methode niet begrepen, wilden ze opnieuw Lasker's overwinning niet geloven. Weer werd gezegd dat Tarrasch ver beneden zijn kracht speelde. Ze wilden niet, of beter gezegd, ze konden het nog steeds niet begrijpen: dit is precies de uitzonderlijke kracht van Lasker, dat hij als het ware de tegenstander dwingt om slecht te spelen. Later begrepen ze dit - en we moeten hem recht doen - Tarrasch zelf begreep het.

Arthur van de Oudeweetering:
(Toevoegingen in blauwe kaders van Karel van Delft)

Interessant, kende het niet. Als ik google vind ik op schaakgebied alleen het boek dat hij geschreven heeft over Steinitz en Lasker: http://www.chessm.ru/authors/show/988
Hier staan vijf boeken, namelijk het originele boek, een latere uitgave, aparte boeken over Lasker en Steinitz en het boek als onderdeel van een bundel.
Het oorspronkelijke boek werd geschreven in het kader van een bekende Russische reeks Жизнь замечательных людей - Leven van opmerkelijke/belangrijke mensen. Heleboel niet-schakers dus ☺:
Zie over deze serie wikipedia link

Over link http://www.chessm.ru/authors/show/988
Hier staat een link naar een Engelse versie van de site.
Direct naar Nederlands vertalen lukt ook met sommige browsers als Google Chrome.

Wikipedia over Levidov (in het Russisch: Левидов)
https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%B2,_%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B8%D0%BB_%D0%AE%D0%BB%D1%8C%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87
Als je deze link in Google Chrome zet, kun je kiezen voor een Nederlandse tekstweergave.

СТЕЙНИЦ ЛАСКЕР. ДВА ЧЕМПИОНА МИРА ПО ШАХМАТАМ

ИЗД:: РУССКИЙ ШАХМАТНЫЙ ДОМ

Издательство: Русский Шахматный Дом
Автор(ы): Левидов
Язык: Русский
Объем: 240
Переплет: мягкий
Дата: 2008

Бумажная книга
224,43 руб.
КУПИТЬ

Link http://www.chessm.ru/authors/show/988
leidt tot link http://www.chessm.ru/catalog/show/1832
Deze bevat allerlei informatie over de auteur en de inhoud van het boek.
Lange tekst kun je selecteren en omzetten in een Word document.
Via translate.google.com kun je dat document (via button document) in één keer vertalen.
En uiteraard kun je proberen via Google Chrome in het Nederlands te lezen.

Na WO I en de oktober revolutie was Levidov buitenlands persagent onder andere in Den Haag en Berlijn. Wie weet heeft hij dus Lasker wel eens ontmoet en gesproken. Lasker woonde in later jaren in Moskou en speelde de grote toernooien Moskou 1935 en 1936.

Hieronder een deel van de brontekst van het boek. De woorden семнадцатой фигуры betekenen het 17de schaakstuk.
Het gaat hier om de tweede partij uit de WK match 1908. Lasker speelde met zwart in een Spaanse partij. Lasker offerde een pion vanwege psychologische redenen om de stelling te compliceren. Hij probeerde zijn slechte stand niet te verbeteren maar te verslechteren.

Onderstaande fragment komt uit de (gratis toegankelijke) online versie van het boek, te vinden via https://unotices.com/book.php?id=112196&page=33

Вторая партия еще более драматична. Это опять испанская партия, у Тарраша снова белые. И опять Ласкер на десятом ходу в худшем позиционном положении. «Всякий другой, кроме Ласкера, наверно проиграл бы эту партию», — пишет о ней Рети. Но как же можно спастись из этого плохого положения? Стараться улучшить его, — ответил бы каждый шахматист; попытавшись ухудшить его, — отвечает Ласкер. И он делает ход, который кажется просмотром, ибо он ведет через несколько ходов к потере пешки. Но это является, по существу, сознательной жертвой пешки. Тот, кто жертвует в партии, хочет добиться либо материального перевеса (жертва пешки для выигрыша фигуры и т. д.), либо позиционного перевеса; Ласкер же жертвует в этой партии, чтобы добиться психологического преобладания. Поэтому он обставляет эту жертву — как просмотр, как ошибку. В результате положение на доске страшно усложняется. Оно, пожалуй, и сейчас лучше для Тарраша, но партия приобрела уже другой характер; чтобы выиграть ее, белые должны проявить энергию, инициативу, способность принять быстрое и рискованнее решение, — обнаружить все боевые качества, которых как раз нет у Тарраша. И, выиграв пешку, Тарраш теряется, перед ним выбор нескольких лучших ходов, он топчется на месте и проигрывает партию, при лишней и вдобавок проходной пешке.
Может создаться впечатление от этого беглого рассказа, что Тарраш просто плохо играл. Это неверно. Играл он хорошо — но своими 16 фигурами против 16 фигур противника; Ласкер же, кроме того, играл и против семнадцатой фигуры и, главным образом, против нее, — против фигуры самого Тарраша. В этом и заключается его опаснейшее оружие — «психологический метод».
И вот поэтому, не поняв этого метода, опять не хотели верить победе Ласкера. Опять говорили, что Тарраш играл значительно ниже своей силы. Не хотели, вернее, еще не могли понять: в том-то и заключается исключительная сила Ласкера, что он как бы вынуждает противника к плохой игре. В дальнейшем это поняли — и нужно отдать ему справедливость — понял и сам Тарраш.

Vertaling:
De tweede aflevering is zelfs nog dramatischer. Dit is weer het Spaanse spel, Tarrasch heeft weer wit. En opnieuw zat Lasker bij de tiende zet in de slechtste positionele positie. "Iedereen anders dan Lasker zou dit spel waarschijnlijk hebben verloren", schrijft Reti over haar. Maar hoe kun je uit deze slechte situatie worden gered? Probeer het te verbeteren, - elke schaker zou antwoorden; proberen om het erger te maken, 'antwoordt Lasker. En hij maakt een zet die lijkt op een vergissing, want het leidt tot het verlies van een pion na een paar zetten. Maar dit is in wezen een opzettelijk pionoffer. Degene die in het spel opoffert, wil ofwel een materieel voordeel behalen (een pion opofferen om een stuk te winnen, enz.), Ofwel een positievoordeel behalen; Lasker brengt offers in dit spel om psychologische dominantie te bereiken. Daarom levert hij dit offer - als een vergissing, als een vergissing. Als gevolg hiervan wordt de positie op het bord vreselijk moeilijk. Het is misschien zelfs nu nog beter voor Tarrasch, maar de partij heeft al een ander karakter gekregen; om het te winnen, moet wit energie, initiatief en het vermogen tonen om een snelle en riskante beslissing te nemen - om alle vechtkwaliteiten te onthullen die Tarrasch zojuist mist. En nadat hij een pion heeft gewonnen, is Tarrasch verloren, hij heeft de keuze uit verschillende beste zetten, hij struikelt ter plaatse en verliest het spel, met een extra en bovendien een doorgeschoten pion.
Uit dit vluchtige verhaal zou je de indruk kunnen krijgen dat Tarrasch gewoon slecht speelde. Dit is niet waar. Hij speelde goed - maar met zijn 16 stukken tegen de 16 stukken van de tegenstander; Lasker speelde bovendien tegen de zeventiende figuur en vooral tegen de figuur van Tarrasch zelf. Dit is zijn gevaarlijkste wapen - de "psychologische methode".
En dat is waarom ze, die deze methode niet begrepen, opnieuw de overwinning van Lasker niet wilden geloven. Weer werd gezegd dat Tarrasch ver beneden zijn kracht speelde. Ze wilden niet, of beter gezegd, ze konden het nog steeds niet begrijpen: dit is precies de uitzonderlijke kracht van Lasker, dat hij als het ware de tegenstander dwingt om slecht te spelen. Later begrepen ze dit - en we moeten hem recht doen - Tarrasch zelf begreep het.

mehr verhindern. Auf 10. Ld3 z. B. würde sofort 10. ... d5 folgen.

10. Lb5×c6	b7×c6
11. Sc3—e2	...

Da d6—d5 doch nicht zu verhindern ist, fängt Weiß ein wenig zu künsteln an. Schwarz darf jetzt natürlich nicht 11. ... S×e spielen, weil Weiß mit 12. Sd4 nebst S×c in Vorteil käme.

11. ...	Dd8—d7

Einfacher war sofort 11. ... d5. Doch will Lasker, seinem komplizierenden Stil entsprechend, erst die Türme entwickeln, um d6—d5 mit größerer Kraft durchzuführen. Der Plan war an sich gut, doch begeht Lasker in seiner Ausführung einen Fehler. Er hätte die Türme nicht nach d8 und e8, sondern nach d8 und b8 entwickeln sollen, um dem Springer das Rückzugsfeld e8 freizuhalten.

12. Se2—g3	Tf8—e8?
13. b2—b3	Ta8—d8
14. Lc1—b2	...

Stellung nach dem 14. Zug von Weiß

Man erkennt nun, worin der Nachteil der Turmentwicklung nach e8 besteht. Schwarz hat sich damit selbst die Möglichkeit des Befreiungszuges d6—d5 genommen, da Weiß darauf nunmehr vorteilhaft 15. e5 antworten könnte und dem Springer kein gutes Feld zur Verfügung stünde. Schwarz befindet sich somit in einer beengten Stellung ohne gute Befreiungsmöglichkeit und dies gerade gegenüber Tarrasch, welcher in der Behandlung beengter gegnerischer Stellungen die höchste Meisterschaft besitzt. Fast jeder andere hätte diese Partie wohl mit Sicherheit verloren. Lasker aber betritt in richtiger Einschätzung der Situation wieder den psychologischen Weg. Der folgende Zug sieht wie ein Versehen aus. In der Tat ist er ein beabsichtigtes Bauernopfer mit der Absicht, den weißen Königsbauern zu isolieren. So hat Lasker mit seinem folgenden Zug, der objektiv als Fehler betrachtet werden muß, vom psychologischen Standpunkt aus geradezu bewundernswert gespielt.

14. ...	Sf6—g4
15. Lb2×g7	Sg4×f2!

Auf 15. ... K×L folgt 16. Sf5†. Mit dem Textzug ist der weiße Königsbauer isoliert.

16. Kg1×f2	...

Statt damit auf Bauerngewinn zu spielen, konnte Weiß mit 16. Dd4 einen sehr starken Angriff einleiten, der auf die Dauer nicht zu parieren wäre. Gegen einen Angriffsspieler hätte Lasker also diese Partie verloren, oder richtiger gesagt, gegen einen Angriffsspieler hätte der Psychologe Lasker das zweischneidige Auskunftsmittel 14. ... Sg4 nicht gewählt.

16. ...	Kg8×g7
17. Sg3—f5†	Kg7—h8
18. Dd1—d4†	f7—f6
19. Dd4×a7	...

Man könnte nun denken, daß Weiß einen Bauern mehr und außerdem wegen der aufgerissenen schwarzen Königsstellung noch den Angriff hat. Das ist jedoch nur Schein. Infolge der Isolierung des e-Bauern ist das Feld e5 ein starker Punkt für Schwarz, über welchen der weiße Angriff nicht hinwegkommen kann.

19. ...	Le7—f8!
20. Da7—d4	Te8—e5!

Damit ist die Partie zum Stehen gebracht. Weiß hat wohl am Damenflügel einen Freibauern, im Zentrum aber steht Schwarz jetzt überlegen. Objektiv steht noch immer Weiß besser, aber in dieser schwierigen Stellung spielt Lasker mit viel größerer Energie als Tarrasch und bringt seinen Vorteil schließlich siegreich zur Geltung.

21. Ta1—d1	Td8—e8
22. Dd4—c3	Dd7—f7
23. Sf5—g3	...

Hannak schreef over de tweede partij: ‘In die Schachliteratur lebt die Partie aber als ein Muster der schachpsycholgische Strategie Laskers weiter.’

In de schaakliteratuur leeft de partij als een toonbeeld van de schaakpsychologische literatuur van Lasker verder

Bron: 1952 Siegfried Engelhardt Verlag Berlin-Frohnau, Dr. J. Hannak, Emanuel Lasker Biographie eines Schachweltmeisters.
Réti heeft veel over de psychologische speelwijze van Lasker geschreven en de tweede WK match partij opgenomen in zijn boek ‘Masters of the Chess Board’.
Kasparov schrijft in ‘My Predecessors’ ook veel over Lasker’s psychologische analyses en aanpak van de tegenstander tijdens de match tegen Tarrasch.

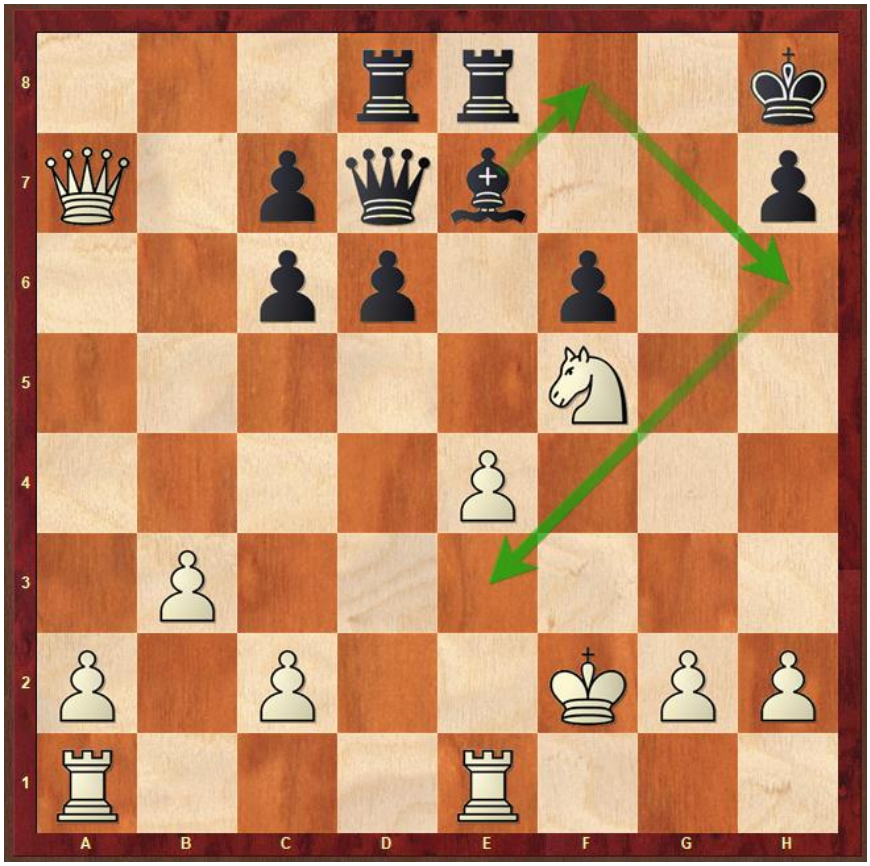

De term ‘het zeventiende schaakstuk’ begon dus blijkbaar met de ommekeer in de tweede partij waarin Lasker de manoeuvre Le7-f8-h6-e3 speelde.

Gameviewer Tarrasch - Lasker Duitsland 1908 ronde 2

[Event "World Championship 08th"]
[Site "Germany"]
[Date "1908.08.19"]
[Round "2"]
[White "Tarrasch, Siegbert"]
[Black "Lasker, Emanuel"]
[Result "0-1"]
[ECO "C66"]
[PlyCount "82"]
[EventDate "1908.08.17"]
[EventType "match"]
[EventRounds "16"]
[EventCountry "GER"]
[SourceTitle "MainBase"]
[Source "ChessBase"]
[SourceDate "1999.07.01"]
[SourceVersion "2"]
[SourceVersionDate "1999.07.01"]
[SourceQuality "1"]

1. e4 e5 2. Nf3 Nc6 3. Bb5 Nf6 4. O-O d6 5. d4 Bd7 6. Nc3 Be7 7. Re1 exd4 8.Nxd4 O-O 9. Nxc6 Bxc6 10. Bxc6 bxc6 11. Ne2 Qd7 12. Ng3 Rfe8 13. b3 Rad8 14.Bb2 Ng4 15. Bxg7 Nxf2 16. Kxf2 Kxg7 17. Nf5+ Kh8 18. Qd4+ f6 19. Qxa7 Bf8 20. Qd4 Re5 21. Rad1 Rde8 22. Qc3 Qf7 23. Ng3 Bh6 24. Qf3 d5 25. exd5 Be3+ 26. Kf1 cxd5 27. Rd3 Qe6 28. Re2 f5 29. Rd1 f4 30. Nh1 d4 31. Nf2 Qa6 32. Nd3 Rg5 33. Ra1 Qh6 34. Ke1 Qxh2 35. Kd1 Qg1+ 36. Ne1 Rge5 37. Qc6 R5e6 38. Qxc7 R8e7 39. Qd8+ Kg7 40. a4 f3 41. gxf3 Bg5 0-1

Ik heb nog even verder gespeurd (in het Russisch) naar het zeventiende schaakstuk.
Omtrent het boek van Levidov:
Het voorwoord is van Krylenko https://en.wikipedia.org/wiki/Nikolai_Krylenko, Hij was hoofd van de Russische schaakbond en aanhanger van Stalin. Hij werd later geëxecuteerd.
Voor de inhoud van het boek van Levidov zie: Стейниц Ласкер. Два чемпиона мира по шахматам (chessm.ru). Hij werd bijgestaan door Grekov en Maizelis https://en.wikipedia.org/wiki/Ilya_Maizelis
Maizelis was een goede vriend van Lasker en vertaalde onder andere zijn Manual en schreef zelf een boek voor de beginnende schaker The Soviet Chess Primer | Schaakboeken Verzendhuis De Beste Zet
https://ruchess.ru/persons_of_day/ilya_mayzelis_pd

Levidov wordt aangehaald in een recent Russisch boek van Yudelevich met twee van zijn quotes over Lasker:
Наука, искусство, спорт или игра?: Книга первая (Russian Edition) - Kindle edition by Юделевич Семён, Юделевич Александр Семёнович, Клещёва Любовь. Literature & Fiction Kindle eBooks @ Amazon.com.

36. Ценно лишь то, что завоёвано в борьбе – таков был
лейтмотив жизни и мышления Ласкера. М. **Левидов**.

36. Alleen wat in de strijd wordt gewonnen, is waardevol - dat was het het leidmotief van Lasker's leven en denken. M. Levidov.

33. Сидя и удоски сохраняет на лице снисходительную, а,
пожалуй, и надменную улыбку. Думает напористо коротко и энергично,
сколько нужно думать именно в данный момент – ни грамма больше. М. **Левидов**.

33. Zitten en dobberen houdt een neerbuigend gezicht op zijn gezicht, maar misschien een hooghartige glimlach. Denkt assertief kort en energiek, hoeveel u op dit moment nodig heeft om na te denken - geen gram meer. M. Levidov.

De term het "17de schaakstuk komt" wordt ook gebruikt door Chepukaitis in zijn boek
Winning at Blitz: A Fun Guide to Blitz Chess | Schaakboeken Verzendhuis De Beste Zet

en wordt ook genoemd door Sosonko in
bol.com | Smart Chip From St Petersburg (ebook), Genna Sosonko | 9789056914875 | Boeken
".....het zeventiende schaakstuk. Dat is jouw tegenstander"

Andere quote van GM Kryakvin in 2010: 'Dvoirys speelt geen schaak hij leeft schaak. Hij is het zeventiende stuk in zijn leger'. ChessPro | Турнир. Кубок России-2010
De term komt ook incidenteel voor in Russische teksten die niet over schaken gaan.

Ik heb nog bij Reti's 'Masters of the Chess Board' gekeken (Russische versie) en bij Krogius Chess Psychology. Beiden hebben het uitgebreid over Lasker's pioniersrol op psychologisch gebied, maar noemen niet het 17de schaakstuk.

Reti verwijst naar zijn eigen artikel over Lasker's prestatie in New York 1924 en ook naar Lasker's interview in de Telegraaf juni 1924, als Lasker verrassend het toernooi in New York gewonnen heeft.
Zie De Telegraaf » 23 jun 1924 - Art. 196 | Delpher
Overigens verzorgde Lasker in die tijd ook de schaakrubriek voor de Telegraaf!
Ook heb ik in zijn boeken de term 17de schaakstuk niet kunnen vinden. Zolang niemand het daar of wellicht bij Maizelis of Reti vindt, lijkt het er op de Levidov de term heeft geïntroduceerd.

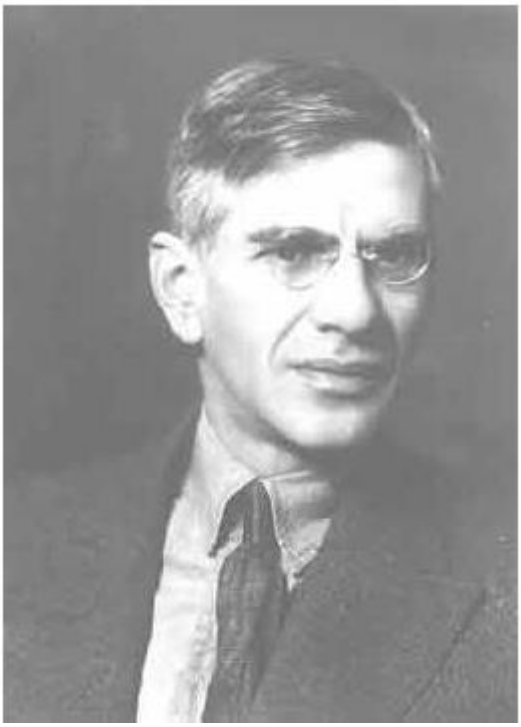

Mikhail Levidov http://az.budclub.ru/l/lewidow_m_j/indexdate.shtml

Левидов Михаил Юльевич

Язык страницы автора: *русский*
Пол: мужской
Дата рождения: *12 февраля 1891*
Место рождения: *Москва, Российская империя*
Дата смерти: *5 мая 1942*
Место смерти: *В местах заключения, СССР*
ID: *10414*

Книги автора Левидов Михаил Юльевич

https://www.rulit.me/authors/levidov-mihail-yulevich

RUSSISCH GEDETECTEERD | ENGELS | NEDERLANDS | FRANS

Язык страницы автора: русский
Пол: мужской
Дата рождения: 12 февраля 1891
Место рождения: Москва, Российская империя
Дата смерти: 5 мая 1942
Место смерти: В местах заключения, СССР
ID: 10414

NEDERLANDS | ENGELS | FRANS

Taal van de pagina van de auteur: Russisch
Geslacht mannelijk
Geboren: 12 februari 1891
Geboorteplaats: Moskou, Russische Rijk
Overleden: 5 mei 1942
Plaats van overlijden: in detentiecentra, USSR
ID kaart: 10414

The Chess Karate Kid

Oefen hiermee basistechnieken

Voor jeugdschaaklinks: www.schaaktalent.nl

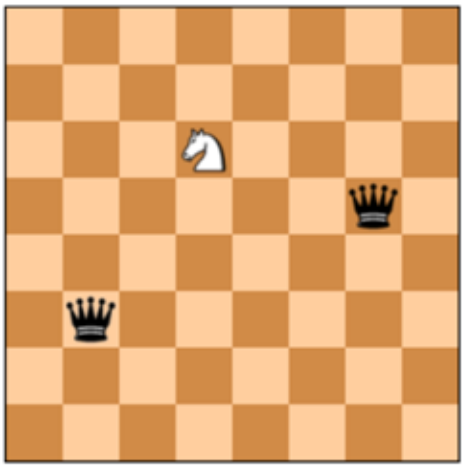

1.Zwart aan zet vangt het paard.
Om de beurt, tel het aantal zetten.

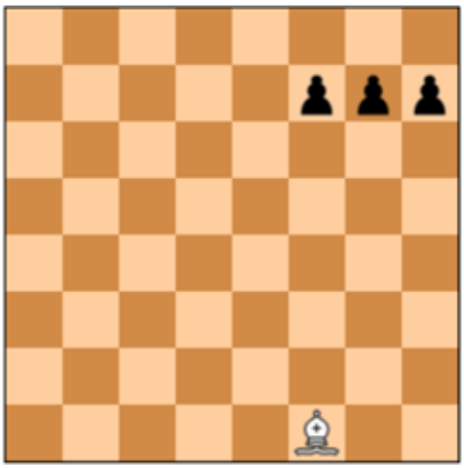

4. Zwart wint als hij een pion aan de overkant brengt.

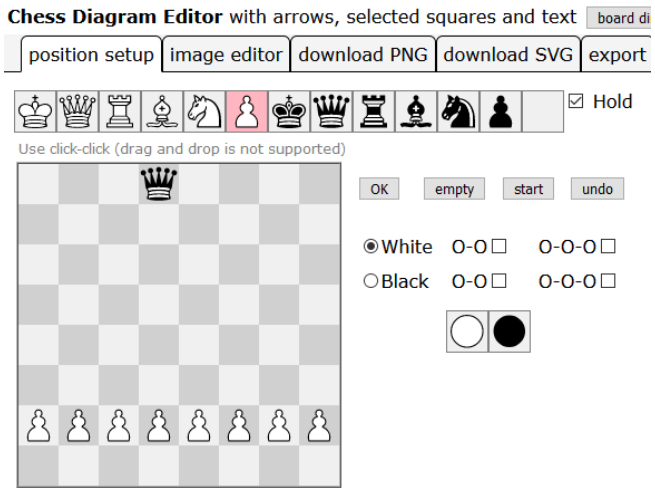

Zet stelling op.

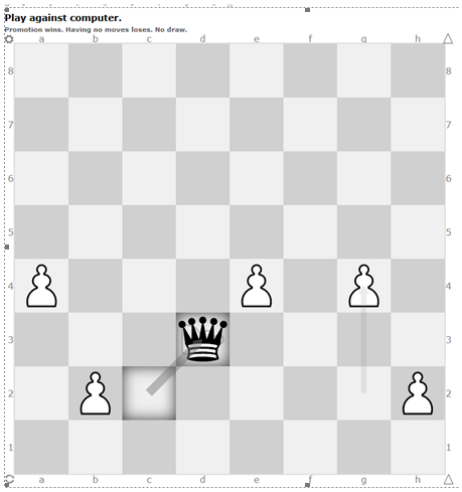

Speel stelling uit tegen computer.

Uitspeelbare online minigames maken via Apronus-link

Het is mogelijk minigames om te zetten in stellingen die leerlingen op hun computer kunnen uitspelen. Minigames zijn stellingen met een paar stukken.
Minigames vind je via een link naar de site Schaaktalent van Schaakacademie Apeldoorn
Je kunt uiteraard ook zelf minigames maken en/of leerlingen vragen die te bedenken.

Gebruik Google Chrome, dan kun je kiezen voor weergave tekst in het Nederlands.
Ga naar https://www.apronus.com/chess/diagram/editor
Klik op button empty: bord leeg.
klik op stukken en zet die op het bord.
Klik op button export.
Klik op onderste blauwe link.
Speel de stelling uit tegen de computer.

Je kunt een aantal links aanmaken en deze naar leerlingen mailen. Bijvoorbeeld:
https://www.apronus.com/chess/puzzle/?p=02b5X8X8X8X8X8X5PPPX8_w_-_-_0_1&m=0&h=%3Ch3%3EPlay%20against%20computer.%3C%2Fh3%3E%3Ch5%3EPromotion%20wins.%20Having%20no%20moves%20loses.%20No%20draw.%3C%2Fh5%3E
Zo'n link is lang en onduidelijk. Selecteer de link, rechtsklik hyperlink bewerken. Vul in de bovenste regel van het venstertje tekst in. Je maakt dan bijvoorbeeld: Loper tegen drie pionnen wit aan zet

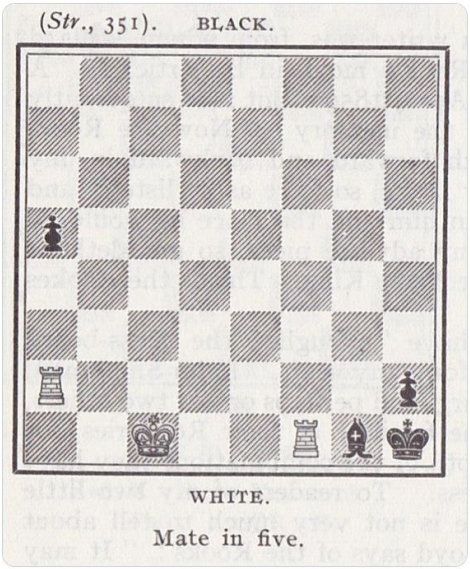

Loyd, Samuel
The Chess Monthly, Apr 1859

Mat in vijf en antikritische zetten
Oplossing van studie Lloyd: link
De site www.yacpdb.org meldt: anti-critical move
Zie ook https://twitter.com/HowardStaunton/status/1368952179252490247/photo/1

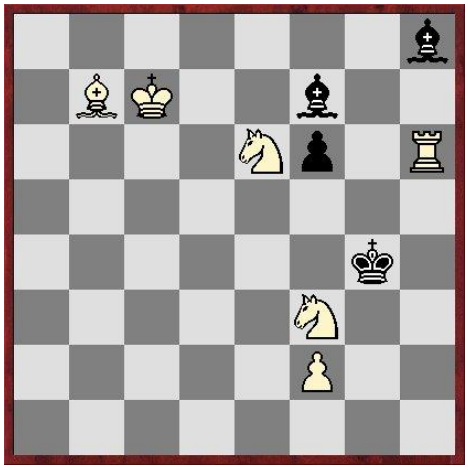

Studiecomponist GM Yochanan Afek geeft toelichting op wat een anti-critical move is.

Here is the definition of an anti critical move from the Encyclopedia of chess problems:
An anti-critical move is the reversal or un-doing of the critical move. Its (sole) purpose is to 'invalidate' the cutting-point.
A simple example: The attached diagram is mate in three by F. Kollmann, 1887 . If white tries: 1. Be4? (threatens 2.Rh4#) the **critical move 1...Bh5!** refutes. Therefore : **1.Rh1! (Anti- critical move!)** threat 2. Be4 and 3. Rh4#
Defences (irrelevant to the theme in question): 1...Kf5 2. Sh4+ Kg4 3. Bf3# (2...Ke6/ Ke5 3. Re1#) ; 1...Bxe6 2. Rh4+ Kf5 3. Be4#.
It is pretty simple after all, isn't it?

Nederlandse bond van schaakprobleemvrienden

www.probleemblad.nl/index.php/probleemschaak/thema-s

Antikritische zet	:	Een zet van een lijnstuk over een veld waarop het vervolgens niet meer kan worden geïnterfereerd

The Monday Questions (3) for GM Stelios Halkias

6. What would be your advice for young people? Well advises..... just do it out of love! Not for the result, not for others, not to impress or for the fame! Just out of love! Whatever you choose in life!

Stellios Halkias – Dean Ippolito, Wch U20 Calicut 1998
[Gameviewer partij Halkias - Ippolito]

Quote GM Stelios Halkias: Just do it for love.

Doe iets omdat je er van houdt. Dat geldt voor het schaken en voor het leven.
www.chess.com/news/view/the-monday-questions-3-for-gm-stelios-halkias
Meer interviews over talentontwikkeling:
www.chess.com/news/member/rooie2016
Deze serie interviews werd in 2011 gehouden door IM Merijn van Delft naar aanleiding van het verschijnen van het boek 'Developing Chess Talent' (vertaling van 'Schaaktalent ontwikkelen').
Zie over dit boek www.chesstalent.com
Halkias heeft in het verleden voor Schaakstad Apeldoorn gespeeld. Hij won in 2007 het Apeldoorns snelschaakkampioenschap in artcafé SamSam. Hij gaf toen ook een jeugdsimultaan.

Divers nieuws

- Digitale Nieuwsbrief Max Euwe Centrum maart 2021
- Lennart Ootes en Jan Timman te gast bij Hans Böhm
- GC zondag Teamcompetitie indeling zondag 14 maart:
- Pieter. Inspiratie voor topsporters
- Musical The Queen's Sacrifice
- Meltwater Champions Chess Tour
- Webinar GM Erwin l'Ami over hervatten Kandidatentoernooi 19 april
- Israëlisch kampioenschap 2021

Digitale Nieuwsbrief Max Euwe Centrum maart 2021

De dikste aller tijden volgens Bart Stam. Link Digitale Nieuwsbrief maart 2021

Lennart Ootes en Jan Timman te gast bij Hans Böhm
Hans Böhm meldt over zijn uitzending zondag 14 maart:
schaakvrienden en schaakvriendinnen,
In Mister Chess presenteert… techneut Lennart Ootes vertelt, Jan Timman filosofeert over zetdwang, Chessity start een nieuwe begincursus voor jong en oud en kunstenares Margreet Wevers maakt een corona-schaakspel. Doe mee met de verloting van 3 Max Euwe boeken en een uniek corona-spel.
Iedere zondag vanaf 17.00 uur een nieuwe aflevering.
https://www.youtube.com/watch?v=bW92BbLtvPI
met vriendelijke groet Hans Böhm
kijk eens op www.hansbohm.com
voor schaakliefhebbers zie: http://youtube.hansbohm.com

GC zondag Teamcompetitie

GC zondag Teamcompetitie indeling zondag 14 maart:
GC: lichess.org/tournament/Y7DJYEmm
1e: lichess.org/tournament/9kDhvfc6
2e: lichess.org/tournament/hS2xlICD
3e: lichess.org/tournament/fF4v2tCN

PIETER VAN DEN HOOGENBAND.

Pieter. Inspiratie voor topsporters
https://www.pietervandenhoogenband.nl
Met blogs, 5 maart over GM Jorden van Foreest.

The Queen's Gambit Makes a Move to the Stage! Musical Adaptation in the Works

Musical The Queen's Sacrifice
https://www.broadway.com/buzz/200461/the-queens-gambit-makes-a-move-to-the-stage-musical-adaptation-in-the-works

---

Meltwater Champions Chess Tour
https://championschesstour.com
Start zaterdag 13 maart 17 uur, te volgen via www.chess24.com
https://chess24.com/en/read/news/magnus-carlsen-faces-firouzja-giri-on-day-1-of-his-invitational
GM Anish Giri en GM Jorden van Foreest spelen ook mee.
www.schaken.nl/nieuws/anish-en-jorden-champions-chess-tour

Anish Giri heeft geretweet

Schaakbond Nederland
@schaakbond

Zaterdag 13 maart 20.00-21.00 uur: webinar Erwin l'Ami over Het Kandidatentoernooi, met kandidaat Anish Giri. Wil jij alle ins en outs weten? Volg dan het webinar op Twitch! bit.ly/twitch_webinar...

Webinar GM Erwin l'Ami over hervatten Kandidatentoernooi 19 april
Twitch uitzendingen zijn veertien dagen terug te zien.
https://www.twitch.tv/schaakbond
https://surveycheck.typeform.com/to/Hc8KNKVj?utm_medium=social_organic&utm_source=twitter&utm_campaign=typeform_inschrijven_webinars_email
https://www.schaken.nl/nieuws/zaterdag-13-maart-erwin-l%E2%80%99ami-over-hervatting-kandidatentoernooi

Israëlisch kampioenschap 2021
Informatie van IM Yochanan Afek. Foto Dorit Ritvo Wolfoviz.
Het kampioenschap vindt plaats in Haifa van 7-15 maart.
Zie gameviewer drie korte partijen eerste ronden Israëlisch kampioenschap 2021
Open section: http://chess-results.com/tnr540679.aspx?lan=1&turdet=YES
Women section: http://chess-results.com/tnr540682.aspx?lan=1&turdet=YES
Live games op Chess 24, Lichess, Followchess, Chessbomb.

Training

- GM Teimur Radjabov interviewt GM Vladimir Chuchelov
- Damevangst via Pc6
- Engelstalige schaakbegrippelijst Mimi.hu
- Boek Karel van Delft - Chess For Educators
- DVD IM Merijn van Delft - Practical chess strategy: The Bishop
- Schaaklessen Karel van Delft voor jongeren met autisme
- Boek Mastering Positional Sacrifices IM Merijn van Delft
- Trainingsaanbod IM Stefan Kuipers
- Trainingsaanbod IM Nico Zwirs
- Trainingsaanbod Dries Wedda
- Ebook Schaaktalent ontwikkelen
- Ebook Developing Chess Talent
- Boek Schoolschaken als ebook verkrijgbaar
- Gratis download boekje ‘Ik leer schaken’

GM Teimur Radjabov interviewt GM Vladimir Chuchelov
Engelstalig. https://www.youtube.com/watch?v=sTEtkjfug4I
https://www.youtube.com/watch?v=sTEtkjfug4I
YouTube kanaal Radjabov https://www.youtube.com/c/TeimourRadjabovChess/videos
Chuchelov was eerder Nederlands bondscoach en trainer van GM Loek van Wely en GM Anish Giri.
Chuchelov over mentale training in verhaal 'Het Zeventiende Schaakstuk':
https://maxeuwe.nl/index.php/activiteit/columns/44-het-zeventiende-schaakstuk

---

Damevangst via Pc6
https://twitter.com/richardpalliser/status/1369022364743311361/photo/1

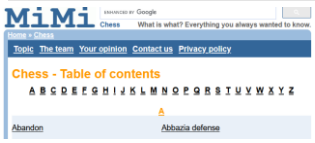

Engelstalige schaakbegrippelijst Mimi.hu
https://en.mimi.hu/chess/index_chess.html

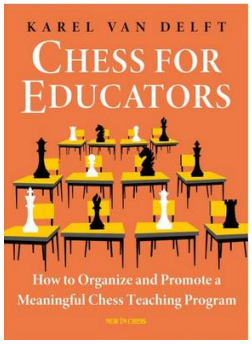

Boek Karel van Delft - Chess For Educators
www.newinchess.com/chess-for-educators is begin februari 2021 verschenen bij New In Chess.
Dit boek is een update en uitbreiding van het boek Schoolschaken.
O.a. meer wetenschap en meer special needs groepen.
Er is ook een e-book: www.newinchess.com/chess-for-educators-ebook
De uitgebreide literatuurlijst van het boek staat op http://chesstalent.com

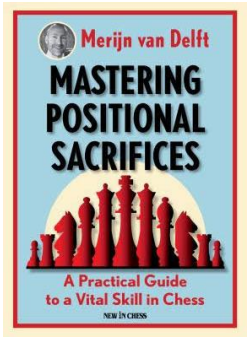

DVD IM Merijn van Delft - Practical chess strategy: The Bishop
https://en.chessbase.com/post/the-new-fritztrainer-practical-chess-strategy-the-bishop
In Engels en Duits verkrijgbaar.
Op de site staat een voorbeeldvideo.

Boek Mastering Positional Sacrifices IM Merijn van Delft
www.newinchess.com/mastering-positional-sacrifices

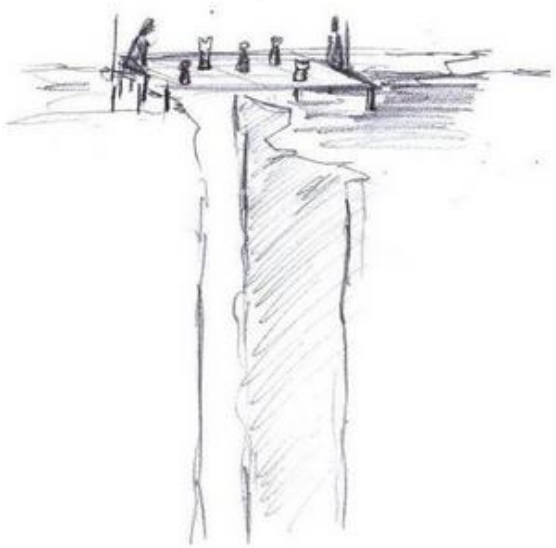

Schaken overbrugt een kloof. Tekening Trix Meurs.

Schaaklessen Karel van Delft voor jongeren met autisme
Psycholoog en gediplomeerd schaaktrainer Karel van Delft geeft individueel schaaklessen aan jongeren met autisme. Schaken is voor veel van hen een heel geschikte denksport.
Leren schaken geeft plezier en succeservaringen, het is een uitdaging en maakt contacten met andere mensen makkelijker via een gedeelde interesse.
Schaken is een metafoor voor het leven. Onder deskundige begeleiding kunnen schaaklessen een prima methode zijn voor persoonlijke ontwikkeling. Zeker voor jeugd met ‘special needs’.
Die begeleiding is maatwerk.
Daarbij gaat het om sociale, emotionele, cognitieve en meta-cognitieve aspecten.
Denk bijvoorbeeld aan:
- Communicatie, samenwerken, toernooien bezoeken, rekening houden met elkaar (sociaal)
- Omgaan met tegenslagen, succeservaringen, zelfvertrouwen ontwikkelen (emotioneel)
- Problemen analyseren, redeneren, doelen stellen, plan maken, creatief denken (cognitief)
- Waarom doe ik dingen, hoe kan ik het anders doen (meta-cognitief)
Contact: karel@kvdc.nl
Site: http://schaken-en-autisme.nl

Trainingsaanbod IM Stefan Kuipers
https://lichess.org/coach/TricksOnlyNL

Trainingsaanbod IM Nico Zwirs
nico@zwirs.net app: 06-12081142
Trainersprofiel Lichess: https://lichess.org/coach/FirstKnight

Trainingsaanbod Dries Wedda
drieswedda@hotmail.com app: 06-46565307
Profiel Cochess.com

Ebook Schaaktalent ontwikkelen
Het boek 'Schaaktalent ontwikkelen' is ook verkrijgbaar als ebook.
Het ebook is in pdf-formaat. Je kunt het lezen via e-reader, PC, tablet en smartphone.
Auteurs: IM Merijn van Delft en Karel van Delft. Voorwoord: GM Artur Joesoepov.
Preview: Preview ebook Schaaktalent ontwikkelen
Bestelwijze:
- Maak 6 euro over op NL58 RABO 0124 8474 20 t.n.v. KVDC o.v.v. ‘Ebook Schaaktalent ontwikkelen’.
- Stuur een email naar karel@kvdc.nl
Het ebook wordt als bijlage naar je email adres verzonden.

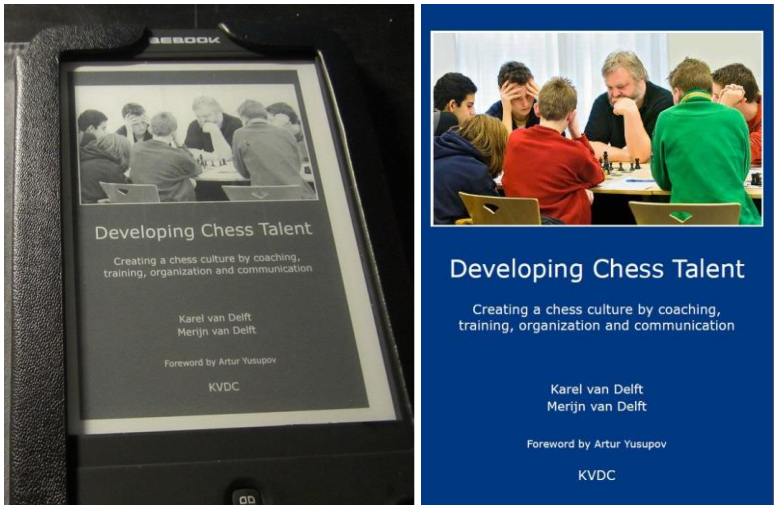

Ebook Developing Chess Talent
Het boek Developing Chess Talent is verkrijgbaar als ebook.
Het is de vertaling van ‘Schaaktalent ontwikkelen’.
Auteurs: IM Merijn van Delft en Karel van Delft. Voorwoord GM Artur Joesoepov.
Het is in pdf-formaat en je kunt het lezen via e-reader, PC, tablet en smartphone.
Zie www.chesstalent.com voor informatie en een video met toelichting van IM Merijn van Delft.
Het ebook kost 6 euro. Je kunt het via een Paypal-button op de site bestellen.
Je kunt ook 6 euro overmaken op NL58 RABO 0124 8474 20 t.n.v. KVDC o.v.v. ‘Ebook Developing Chess Talent.’ Stuur een email met emailadres naar karel@kvdc.nl en je krijgt het ebook per email.

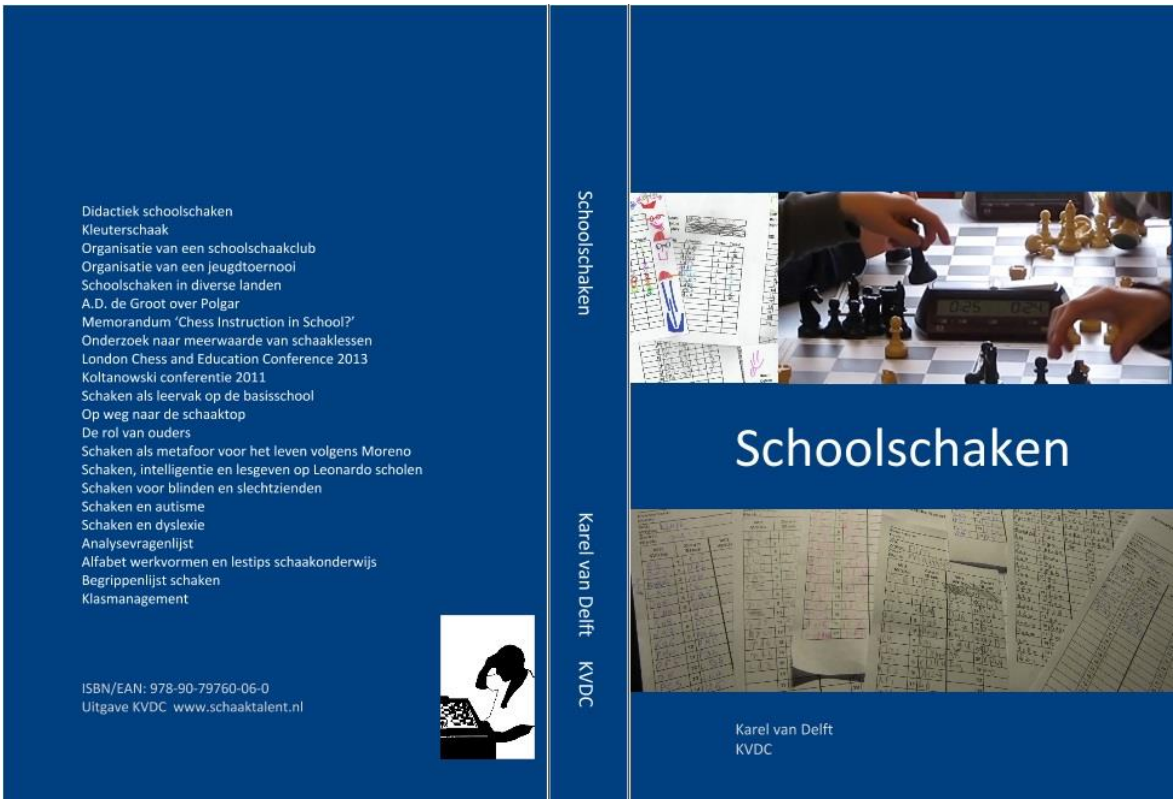

Boek Schoolschaken in print en als ebook verkrijgbaar
Het boek 'Schoolschaken' van Karel van Delft bevat informatie over schaakdidactiek, wetenschap en special needs groepen. Zie www.schaaktalent.nl/index.php/boek-schoolschaken
Het ebook is verkrijgbaar via Karel van Delft, karel@kvdc.nl (10,90 euro)
Het boek is de voorganger van Chess For Educators.

Gratis download boekje 'Ik leer schaken'
www.schaakacademieapeldoorn.nl/zelf-leren-schaken
Leerlingen van Schaakacademie Apeldoorn leren via dit boekje de beginselen van het schaken.
Via de link vind je een preview van de gedrukte versie. Een pdf versie kun je gratis downloaden.

www.schaakacademieapeldoorn.nl

Compacte online training schaakpsychologie

Karel van Delft geeft een 'Compacte online training schaakpsychologie'.
Contact: karel@kvdc.nl of 06-22226928.
De training is individueel en bedoeld voor spelers (jeugd en volwassenen), trainers, coaches, organisatoren en ouders. Het betreft maatwerk: besproken onderwerpen hebben betrekking op vragen van de trainingsdeelnemers. Onderwerpen zijn onder meer trainen, leren, zelfmanagement, creativiteit, talentontwikkeling, communicatie, waarnemen, fysieke aspecten, didactiek en een schaakcultuur opbouwen.
De training bestaat uit twee uur Zoom en/of mailen over schaakpsychologische vragen (vanuit eigen ervaringen en/of n.a.v. documentatie). Persoonlijk contact is ook mogelijk.
Deelnemers krijgen documentatie:

- Ebook 'Schaaktalent ontwikkelen'
- PowerPoint lezing 'Schaaktalent' (565 sheets)
- Analysevragenlijst
- Artikel 'Het zeventiende schaakstuk'
- Coaching video lijst

De training kost 125 euro en is zowel in het Engels als in het Nederlands mogelijk.
Karel van Delft is psycholoog en KNSB-gediplomeerd schaaktrainer.
Hij heeft diverse boeken over schaakpsychologie geschreven. Zie previews: www.schaaktalent.nl.

Kalender en sites
KNSB: www.schaakbond.nl en www.schaken.nl
KNSB: www.twitch.tv/schaakbond
KNSB YouTube: www.youtube.com/user/Schaakbond
KNSB-kalender: https://schaakkalender.nl
KNSB-jeugdkalender: www.schaakbond.nl/jeugd/jeugdwedstrijdkalender
KNSB trainersplatform https://schaakbond.nl/schakers/trainersplatform
Jeugdschaak.nl www.jeugdschaak.nl
OSBO site: www.osbo.nl
OSBO-kalender: www.osbo.nl/kalender
Bijzondere dagen en vakanties: http://feestdagen.nl
https://www.schoolvakanties-nederland.nl/schoolvakanties-2020.html

Vakantierooster 2020-2021 (De Zevensprong. Meeste data ook voor andere scholen midden-Nederland)
Voorjaarsvakantie 22 februari t/m 26 februari 2021
Paasmaandag 5 april 2021
Meivakantie (incl. Koningsdag) 26 april t/m 7 mei 2021
Hemelvaart (+ extra vrije dag) 13 en 14 mei 2021
Pinkstermaandag 24 mei 2021
Zomervakantie 19 juli t/m 27 augustus 2021

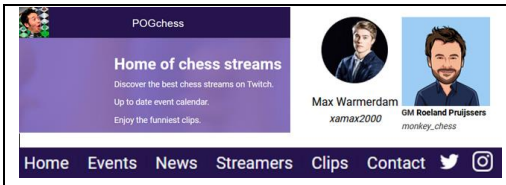

POGchess - overzicht van chess streams
https://pogchess.com
https://pogchess.com/contact: streams, nieuws, clips, events doorgeven.
https://pogchess.com/streamers: overzicht streamers.
POGchess is een initiatief van Lennart Ootes: https://lennartootes.com

Wekelijks overzicht schaakrubrieken in kranten:
https://www.schaaksite.nl/category/kranten

Stichting Schaakweek
Stichting Schaakweek is een initiatief van IM Merijn van Delft.
De site bevat onder meer een activiteitenoverzicht en een blog met foto's en kort nieuws.
www.schaakweek.nl
In vakanties is er een online school.
De Winterschool 2021 is 15 t/m 19 en 22 t/m 26 februari.

Apeldoornse schaaksites
Schaakstad Apeldoorn – MuConsult Apeldoorn www.schaakstad-apeldoorn.nl/blog
Schaakstad Apeldoorn jeugd www.schaakstad-apeldoorn.nl/jeugd
Schaakstad Apeldoorn Facebook www.facebook.com/schaakstadapeldoorn
Schaakstad Apeldoorn Twitter https://twitter.com/Schaakstad
Schaakstad Apeldoorn YouTube https://www.youtube.com/user/schaakstad/videos
Schaakstad Apeldoorn eFXO partijanalyses www.youtube.com/c/schaakstad
Schaakstad Apeldoorn Instagram https://www.instagram.com/schaakstad_apeldoorn
Schaakschool Het Bolwerk www.schaakacademieapeldoorn.nl/schaakschool-apeldoorn
Schoolschaakclub De Regenboog www.schakenregenboog.nl
Schoolschaakclub De Sjofar http://schaakclubdesjofar.nl
Schoolschaakclub De Schakel www.sv-deschakel.nl
Schoolschaakclub De Bundel www.obsdebundel.nl/ouder/schaakclub-de-pion
Schoolschaakclub De Zonnewende http://kbsdezonnewende.nl/ons-onderwijs/schaken
Apeldoornse scholencompetitie www.schoolschakenapeldoorn.nl
Apeldoornse Basisscholen Kampioenschap Schaken ABKS www.schoolschakenapeldoorn.nl
Schaken overdag Schaakstad Apeldoorn www.schaakstad-apeldoorn.nl/blog/schaken-overdag
Damesschaken www.ontmoetelkaarinapeldoorn.nl/activiteiten/detail/?id=871
Schaakweek Apeldoorn www.schaakweek.nl en https://www.twitch.tv/schaakweek
Open NK G voor speciale doelgroepen
www.schaakstad-apeldoorn.nl/blog/open-nk-schaken-voor-speciale-doelgroepen
Sporten met een beperking www.unieksporten.nl

Historie schaken in Apeldoorn – artikelen van Bert Baas
https://www.schaakstad-apeldoorn.nl/blog/clubinfo/historie-schaakstad-apeldoorn

Denksportcentrum Noord: http://denksportapeldoornnoord.nl/blog
Denksportcentrum Apeldoorn: www.denksportcentrumapeldoorn.nl

IM Stefan Kuipers
Twitch-kanaal www.twitch.tv/tricksonly
Twitch-uitzendingen www.twitch.tv/tricksonly/videos/all
YouTube-kanaal www.youtube.com/TricksOnly
Facebook-pagina www.facebook.com/TricksOnlyNL
Twitter-account https://twitter.com/TricksOnlyNL
Kroegloperstoernooien https://stickchess.com

IM Max Warmerdam
Twitch https://www.twitch.tv/xamax2000
Twitter @max_warmerdam
Instagram https://www.instagram.com/_maxwar

IM Arthur van de Oudeweetering
Twitter https://twitter.com/TUUR1
Twitter #SometimesTwoWillDo

GM Roeland Pruijssers
Twitch-kanaal https://www.twitch.tv/monkey_chess

IM Nico Zwirs
Twitch-kanaal https://www.twitch.tv/nicozwirs

Jayden Breider
JB Blundervrij https://www.youtube.com/channel/UCsWvBEZgt1odPQr1q7FDiwQ

Niels van der Mark
Twitch kanaal Schaakelaar https://www.twitch.tv/schaakelaar
www.schaakelaar.nl

Karel van Delft
Schaakacademie Apeldoorn www.schaakacademieapeldoorn.nl
Schaaktalent www.schaaktalent.nl
Chesstalent www.chesstalent.com
Schaken en autisme www.schaken-en-autisme.nl
YouTube kanaal www.youtube.com/user/karelvandelft
Artikelen Max Euwe Centrum site www.maxeuwe.nl/index.php/activiteit/columns
Facebook groep Schaakpsychologie
Schaakacademie Apeldoorn heeft een Pinterest pagina met interessante schaaksites.
https://nl.pinterest.com/karel1718/schaakacademie-apeldoorn
www.unieksporten.nl/sportaanbieder/6527/schaakacademie-apeldoorn/10103/schaken
https://www.chessmatec.com/post/karel-van-delft?lang=nl

Sportraad Apeldoorn
www.sportraad.nl
Sportraad Apeldoorn Facebook

Apps
https://www.vanforeest.com/realchess

Computerschaak
Zie links www.schaaktalent.nl databank
Leela Chess Zero: https://lczero.org
Stockfish: https://stockfishchess.org

Eindspeldatabases
Nalimov database: http://www.k4it.de/?topic=egtb&lang=en
Finalgen: https://www.chessprogramming.org/FinalGen
Syzygy: https://www.schaaksite.nl/2018/08/22/stockfish-9-en-de-7-stukken-syzygy-tablebases
Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Endgame_tablebase

Eindspelstudies
ARVES www.arves.org
YACPDB www.yacpdb.org
IM Michael Pasman: www.chesspm.com
GM Yochanan Afek: http://afekchess.com
Harold van der Heijden www.hhdbvi.nl

Fotografie
https://lennartootes.com
www.instagram.com/lennartootes
www.jadoube.nl/tag/fred-lucas
Gratis schaakfoto's
https://commons.wikimedia.org/wiki/Main_Page
www.pexels.com

Internationale organisaties, FIDE, ECU
Europese schaakfederatie ECU https://www.europechess.org
Wereldschaakbond FIDE www.fide.com
Fide Chess in Education Commission http://edu.fide.com
Doven: https://chessdeaf.org
Blinden, slechtzienden: https://ibca-info.org

Nederland blinden, slechtzienden www.nsvg.nl
International Physically Disabled Chess Association www.ipca.online

Lichess
www.lichess.org
https://lichess.org/about
https://lichess.org/contact#help-root
https://lichess.org/forum
contact@lichess.org
https://twitter.com/lichess
https://www.twitch.tv/lichessdotorg
https://shop.spreadshirt.nl/lichessorg (winkel)

Podcast
Eric van Reem Let's talk about chess
https://letscast.fm/sites/let-s-talk-about-chess-753d92ea
Schachgeflüster: YouTube kanaal Schachgeflüster en www.schachgefluester.de

Probleemschaak
Schwalbe https://pdb.dieschwalbe.de
Probleemblad www.probleemblad.nl
Britisch Chess Problem Society http://theproblemist.org/bcps.pl
YACPDB www.yacpdb.org

Ratingcalculators
https://ratings.fide.com/calculators.phtml

Schaakprogramma's
Fred Mellender's Home Page https://sites.google.com/site/fredm

Sites met links
100 schaaksites: http://chess-links.org
Site Schaaktalent: www.schaaktalent.nl/index.php/links-naar-schaaksites

Tactiek
ChessPuzzle.net https://chesspuzzle.net

Tim Krabbé
AD magazine https://timkr.home.xs4all.nl/admag
Chess Curiosities https://timkr.home.xs4all.nl/chess/chess.html
Master Jacobson https://timkr.home.xs4all.nl/text/jacobson.htm
Site Krabbé https://timkr.home.xs4all.nl/tim.html

Toernooien
http://chess-results.com

Video
02 26 19 - 2019 Chess Educator of the Year - Elizabeth Spiegel
https://www.youtube.com/watch?v=__CPZu4ckjM&feature=emb_logo

Wetenschap
Frank Bicker: www.chess-science.com
ResearchGate: www.researchgate.net/search
Sage Journals: http://journals.sagepub.com/action/doSearch?AllField=deliberate+practice

Science Direct: www.sciencedirect.com
Narcis: www.narcis.nl
Internet Archives: https://archive.org
Chess Notes Edward Winter: www.chesshistory.com/winter
Rob VALKENEERS
http://users.skynet.be/a.okelly/GENIALITEIT%20EN%20WAANZIN%20BIJ%20SCHAKERS%20_2.6_.pdf
PNAS www.pnas.org bijvoorbeeld www.pnas.org/content/116/37/18363

Woordenlijst – glossary
Schaaktermen https://chess24.com/en/read/glossary/tabiya
Glossary of Chess https://en.wikipedia.org/wiki/Glossary_of_chess
Education reform https://www.edglossary.org/differentiation
Education terms Wikipedia https://en.wikipedia.org/wiki/Glossary_of_education_terms
Instructional strategies: http://www.beesburg.com/edtools/glossary.html

Nederlands
www.schaaksite.nl
www.schaaksite.nl/category/kranten
www.chessed.nl
www.correspondentieschaken.nl
http://lennartootes.com
www.maxeuwe.nl
www.anishgiri.nl
www.stappenmethode.nl/nl/opgave.php
www.jeugdschaak.nl
www.probleemblad.nl
www.chessity.com
www.teamblitz.nl NK snelschaken clubteams
www.chessqueens.nl
https://schaakblog.nl Michel Hoetmer
www.schakers.info
Schaakcentrum Sterk Spel www.sterkspel.nl
IM Willy Hendriks www.movefirstthinklater.com
Voor beginners: Ilona Woestenburg www.youtube.com/channel/UCZWy_3nFi4O_pUk2HnVWJ3g
demobord op usb-stick www.chesser.nl
www.schaakgids.nl
www.vanforeest.com
www.hansbohm.com

Engels
The World Federation for Chess Composition (WFCC) www.wfcc.ch
Bill Wall's Chess Page http://billwall.phpwebhosting.com
www.chess-poster.com
https://twitter.com/NewInChess
https://2700chess.com
GM Anish Giri YouTube Canal https://www.youtube.com/c/AnishGiriOfficial/featured
The Week In Chess https://theweekinchess.com
www.chess24.com
www.chess.com, www.chess.com/tv
www.chesshistory.com/winter/index.html Chess Notes Edward Winter: historische informatie
GameChanger https://www.youtube.com/c/GameChangerChess
www.chessbase.com
Chessbase handleiding Frans Peeters www.susendian.nl/chessbase15
Chessbase live: https://live.chessbase.com
Chessbase video's: https://videos.chessbase.com/index
Chessbase Twitch: www.twitch.tv/chessbaselive

Chessbase Twitch eerdere uitzendingen: https://www.twitch.tv/chessbaselive/videos
http://en.playchess.com
http://play.chessbase.com
https://live.followchess.com
https://chessbase.in
https://videos.chessbase.com/index
https://www.apronus.com/chess
www.chessplus.net
www.chessgames.com
www.sipkeernst.com
www.chess.co.uk
http://chesstempo.com
http://susanpolgar.blogspot.nl
www.chessvibes.com
www.chessable.com
http://www.chesshistory.com/winter/index.html
www.kingpinchess.net/author/jonathan
http://theweekinchess.com (pgn's van partijen downloaden)
https://www.chess-site.com
Matthew Sadler https://matthewsadler.me.uk
Matthew Sadler FaceBook: https://m.facebook.com/gmmatthew.sadler
Matthew Sadler Game Changer https://www.youtube.com/c/GameChangerChess
Four Nations Chess League https://www.4ncl.co.uk
Chessmatec: www.chessmatec.com en www.youtube.com/channel/UCMeFgY3GpvFWlSwCJkAfWqQ
Internationale correspondentieschaakbond: https://www.iccf.com
Antonio Radic (Agadmator): www.youtube.com/channel/UCL5YbN5WLFD8dLIegT5QAbA
Agadmator twitter https://twitter.com/agadmator
Kanaal ChessTalk: https://www.youtube.com/channel/UC6HDXr-sNPnWLF_Q-y3KduA
Juga Chess Artist: https://www.jugamusica.com
ChessTech www.chesstech.org
Chess Federation of Russia: https://ruchess.ru/en
US Chess Federation: https://new.uschess.org/home
www.spraggettonchess.com
www.thechessdrum.net
www.playmagnusgroup.com
PowerPlayChess Daniel King www.youtube.com/user/PowerPlayChess
Lichess www.lichess.org
Twitch.tv https://www.twitch.tv zoekterm chess
LinkedIn Chess Instructors https://www.linkedin.com/groups/2636652
Chess Lifestyle www.youtube.com/c/ChessLifestyle
ChessEdu www.chessedu.org/resources (artikelen)
Coachess https://cochess.com
The Chess Improver: https://chessimprover.com
https://en.chessbase.com/post/elizabeth-spiegel
https://learningchess.net

Armenië
http://chesstudy.com

Australië
http://chess.geniusprophecy.com

België
https://www.frbe-kbsb.be/index.php/nl/interclubs-nl/2018-2019 (interclubs agenda onderaan pagina) https://www.frbe-kbsb.be/index.php/nl

www.chessconsult.be
https://www.facebook.com/daniel.dardha.3

Denemarken
https://skoleskak.dk
https://www.facebook.com/skoleskak/videos
https://www.youtube.com/gmtalks

Duitsland
GM Artur Joesoepov http://www.jussupow.de
HSK 1830 https://hsk1830.de
https://schachbundesliga.de
https://www.facebook.com/chessemy (Deine Schachakademie met GM Ilja Zaragatski)
https://karlonline.org
https://www.deutsche-schachjugend.de
https://schachtraining.de (gratis trainingsmateriaal)
https://chess.mulder.at Chess Unlimited Kineke Mulder
GRENKE Chess Kids YouTube cursus in het Duits met GM Sebastian Siebrecht:
www.youtube.com/channel/UCwRdqoBHW7zsDdWpUkndfvw en https://faszinationschach.de
Schachecke www.schachecke.de
https://schulschachstiftung.de
https://de.chessbase.com/author/karsten-mueller

Frankrijk
https://www.chess-and-strategy.com

Hongarije
Global Chess Festival http://www.globalchessfestival.com
First Saturday www.firstsaturday.hu

Italië
http://www.scacchiascuola.it
http://www.alfierebianco.com

India
www.blackandwhiteindia.com
https://chessbase.in
https://www.youtube.com/channel/UCIsEhwBMPkRHsEgqYAPQHsA

Rusland
https://ruchess.ru
https://ruchess.ru/en

Spanje
https://clubdeajedrezmagicdeportivosocial.es
https://clubdeajedrezmagicdeportivosocial.es/revista-ajedrez-social-y-terapeutico (magazine)
https://clubdeajedrezmagicdeportivosocial.es/descargas-revista-ast (overzicht downloads magazine)
https://psichess.com/psichess (schaken en psychologie)
FM Leontxo Garcia https://twitter.com/leontxogarcia
https://www.olimpiachessacademia.com/64-ejercicios-de-ajedrez-y-matematicas-para-las-escuelas
https://tiendachessy.com
https://olimpiachessacademia.capdexuro.com/tienda

Thailand
IWICA https://iwica.com

USA
https://grandmastermac.com

Zuid-Afrika
www.minichess.co.za
www.twitch.tv/CalvinKlaasenchess
www.thechessdrum.net/blog/2020/12/26/bouah-recounts-s-african-history-in-new-book
https://kznchessacademy.org

LinkedIn groepen
Chess players https://www.linkedin.com/groups/95180
Chess4Life https://www.linkedin.com/groups/1665137
Chess Players Guild https://www.linkedin.com/groups/1345607
Scholastic Chess https://www.linkedin.com/groups/2058048

Schaakwinkels
www.debestezet.nl/catalog
https://www.schaakengo.nl
https://www.newinchess.com
https://www.schaakbond-winkel.nl
www.digitalgametechnology.com
www.schaakboek.nl (tweedehands)
www.raindroptime.com
www.lobbes.nl/zoek/schaken/all
https://schaakkoning.nl/schaak-cadeaus
www.bol.com/nl/s/?searchtext=schaken
www.kossiesdesign.nl/schaken
https://solow.nl/winkel/schaakbord-glas-luxe-medium
www.schaakprijzen.nl
https://thinkerspublishing.com
https://shop.spreadshirt.nl/lichessorg